БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН | № 125 (16.815). | 31 май 1977 йил, сешанба | Баҳоси 2 тийин.

Л. И. БРЕЖНЕВНИНГ
29 МАЙ КУНИ ТЕЛЕВИДЕНИЕ ОРҚАЛИ СЎЗЛАГАН НУТҚИ

Ҳурматли совет ва француз телетомошабинлари!

Яқиндагина мен Францияга берилган кўрсатувда телевизион экран орқали гапирган эдим. Ўшанда, ўтган йилнинг октябрида Франция телевидениесида Совет Иттифоқи ҳафталиги ўтказилган эди. Энди бўлса совет телевидениесида Франция ҳафталиги ниҳоясига етмоқда. Чамаси, Франция билан Совет Иттифоқи шу жиҳатдан турли ижтимоий тузумдаги мамлакатлар ўртасида мунтазам ҳамкорлик қилишнинг янги формасини бошлаб бермоқдалар. Бу ташаббус анъанага айланиб қолса яхши бўларди.

Умуман Совет—Франция ҳамкорлиги соҳасида юзага келган анъаналарнинг хилма-хиллиги тўғрисида гапириш учун асос бор. Бу ўринда мен ҳақиқатда энг юксак доирадаги учрашувлар йил сайин ўтказиб турилганлигини; ўзаро муносабатларни чуқурлаштириш ва актуал халқаро масалалар хусусида фикрлашиб туриш мақсадида доимо маслаҳатлашувлар бўлаётганлигини; ҳар беш йил сайин товар обороти икки ҳисса ортаётганлигини; маданий бойликларни кенг миқёсда айрибошлашнинг мавжуд катта тарихини назарда тутяпман.

Биз мамлакатларимиз халқлари ўртасидаги алоқаларнинг интенсивлиги муттасил кучайиб боришининг, бу алоқаларнинг формалари эса тобора хилма-хил ва самарали бўлавериши тарафдоримиз. Биз бир-биримизни тобора кўпроқ ва яхшироқ билаверамиз. Бу эса ўзаро ишончга олиб боради.

Бизнинг замонамизда мамлакатлар ўртасидаги ишончни мустаҳкамлаш нақадар муҳимлиги ҳаммага равшан. Ўзаро муносабатларнинг ҳар бир халқ ва барча халқлар хавфсизлигини таъминлашдек нозик соҳаси тўғрисида гап борганида ўзаро ишонч бениҳоя муҳимдир. Бу ўриндаги туб вазифа — қуролланиш пойгаси спиралининг янада ёйилиб кетишига йўл қўйилмасликдан иборат.

Эҳтимол, баъзи бировлар, бу мавзуда кўп гапирилди, дейиши мумкин. Аммо ҳақиқат қўлдан-қўлга ўтавериб, сийқа бўлиб кетадиган танга эмас. Бунинг устига спираль ҳам илгариги йўлни шунчаки такрорлашни билдирмайди. Ер курраси ҳозирнинг ўзидаёқ оммавий қирғин воситаларига тўлиб-тошиб кетганлиги камлик қилгандек, кўп карра ортиқ вайронгарчилик келтирадиган қурол-яроғларнинг янги турлари ва янги системаларини яратиш хавфи реал бўлиб, йил сайин кучайиб бормоқда. Бас энди етар! — дерсизлар. Дарҳақиқат: бас қилиш пайти келди!

Аминманки, бирон бир давлат ва жамоат арбоби, бирон бир заковатли одам уруш хавфига қарши кураш соҳасида ўз зиммасидаги масъулиятдан бўйин товлай олмайди. Чунки бу — инсониятнинг ўз келажаги учун бўлган масъулиятдир.

Суратда: ўртоқ Л. И. Брежнев телевидение орқали нутқ сўзламоқда.
В. Мусаэльян фотоси. (ТАСС).

Американинг янги маъмурияти бу масалаларда тутган йўл муносабати билан бизнинг давом этаётган қуролланиш пойгаси, шу жумладан стратегик қурол-яроғлар билан қуролланиш пойгаси хусусидаги хавотирлигимиз ошганлигини яширмайман. Янги маъмуриятнинг бу йўли АҚШ учун бир томонлама устунликлар олишга очиқдан-очиқ қаратилган йўлдир. Ўз-ўзидан равшанки, бу йўл стратегик қуролларни чеклаш юзасидан СССР билан АҚШ ўртасида узоқ муддатли янги битимни тайёрлаш ва тузишга асло кўмаклашмайди, шу битимни ишлаб чиқиш бусиз ҳам ҳаддан ташқари чўзилиб кетди.

Тўғри, СССР ташқи ишлар министри билан АҚШ давлат секретари ўртасида яқинда Женевада бўлиб ўтган учрашув натижасида Москвадаги март музокараларига нисбатан илгари келишиб олинмаган баъзи бир масалалар хусусидаги позициялар бир оз яқинлашганлиги сезилди. Бироқ шуни ошкора айтиш керакки: АҚШнинг ноконструктив йўл тутиши сабабли олға томон тузукроқ силжишга ҳозирча эришилгани йўқ. Бу соҳада кўп куч-ғайрат сарфланиши лозимлиги кўриниб турибди. Америка маъмурияти тўла-тўкис реалистик позицияга ўтиши ҳамда тенглик ва баб-баравар хавфсизлик принципига асосланадиган бўлиши энг муҳимдир.

Совет Иттифоқига келганда, яқинда айтган гапимни яна бир бор такрорлайман: биз қуролланиш пойгасини миқдор ва сифат жиҳатидан чеклаш учунгина эмас, шу билан бирга ўзаро мақбул одилона шартлар асосида қуролсизланиш учун ҳам курашдаги кучимизни аямаймиз. Башарти урушдан кейинги йилларда шу хусусда тўпланиб қолган проблемаларнинг ҳаммасини бирданига кўпориб ташлашнинг имкони бўлмаса, биз қисмий тадбирларни амалга оширишга ҳам тайёрмиз. Улар «қисмий» деган камтарона сўз билан аталса ҳам, аммо улардан ҳар бирининг рўёбга чиқарилиши уруш хавфини бирон бир даража орқага сурган, меҳнаткашлар оммаси зиммасига тушаётган қуролланиш пойгаси машаққатини енгиллаштирган бўлур эди.

Қайси проблемалар хусусида гап боряпти?

Ядро қуролининг янада тарқалишига йўл қўймаслик проблемасидан гап бошламоқчиман. Унинг бир мамлакатдан иккинчи мамлакат қўлига ўтавериши улардан бирортасининг хавфсизлигини кучайтирмайди ва ҳозирги пайтга келиб таркиб топган нисбий мувозанатни сақлаб қолишга мутлақо ёрдам бермайди. Аммо у, ҳатто тасодифий бўлса ҳам, ядро можаросининг келиб чиқиш хатарини кучайтиради. Башарти шундай бўлса ҳеч қандай «ядро зонтиклари» ажал келтирувчи момақалдироқдан омон сақлай олмайди. Шу боисдан ҳам бу проблемани амалий равишда, универсал тарзда ҳал этиш учун бундан буён ҳам куч-ғайрат сарфлаш лозим.

Сўнгра биз оммавий қирғин қуролининг янги турлари ва системалари яратилишини тақиқлайдиган битим тузишни таклиф этяпмиз. Бу — ҳамма учун манфаат келтирган бўлур эди.

Биз Варшава Шартномасидаги иттифоқчиларимиз билан биргаликда Хельсинкидаги кенгашда қатнашган мамлакатлар ядро қуролини бир-бирига қарши биринчи бўлиб ишлатишдан воз кечиш тўғрисида бир битимга келсинлар, деган фикрни айтдик. Бу масала хусусидаги музокаралар ва унинг ҳал этилиши ўз-ўзидангина муҳим бўлиб қолмасдан, бу нарса Европада, айниқса қурол-яроғ кўплаб тўпланаётган жойларда оддий қурол-яроғларни қисқартириш учун янги имкониятлар ҳам очиб беришига аминман.

Кейинги йилларда биз уруш хавфини камайтириш учун таклиф этган ҳамма тадбирларни санаб ўтмоқчи эмасман. Бизнинг бу соҳадаги таклифларимиз яхши маълум. Ҳарбий қудратни кучайтириш сиёсати халқаро хавфсизлик манфаатларига тобора кўпроқ кескин, шиддатли равишда зид бўлиб тушаётганлиги учун ҳам биз шу таклифларни ўртага қўймоқдамиз. Бизнинг ташаббусларимиз моҳияти битта: қуролланиш пойгасини чеклаш орқали, қуролсизланиш орқали хавфсизликни таъминлашдан иборат.

Мен айтаётган ижобий қарорларга келиш учун кўп давлатлар ва халқлар биргаликда куч-ғайрат сарфлашлари зарур, албатта. Уларнинг ҳар бири учун кенг фаолият майдони топилади. Франция сингари давлат бу ишга муҳим ҳисса қўша олишига шубҳа йўқ. Биз президент В. Жискар д' Эстэннинг Франция телевидениеси орқали 1976 йил 12 октябрь куни сўзлаган нутқидаги Франция ёппасига ва тўла самарали қуролсизланиш ғоясига содиқ, деган сўзларига эътибор бердик. Бу — муҳим гап.

Мен кескинликни юмшатишнинг бутун халқаро иқлимга хайрли таъсир этиши тўғрисида илгари неча бор гапирган эдим. Мен бу гапга ўзгартириш киритишга асос йўқ деб ҳисоблайман. Ҳар ҳолда, кескинликнинг юмшатилиши айрим жойларда бир мунча хотиржамлик уруғлари сочганлигини айтиб ўтиш тўғри бўлур эди.

Тинчлик ва кескинликни юмшатиш иши — ҳар бир кишининг иши бўлиши лозим, деган гапни қайта-қайта айтаман. Тинчликни мустаҳкамлаш йўлида эришилган натижалар чегара эмас, балки янги ҳаракатлар учун илк маррадир. Биз шундай ҳаракатлар қилишга тайёрмиз ва Франция ҳам шу йўлдан боришига умид қиламиз.

Умумевропа кенгашида қатнашган ҳамма давлатлар тез орада Белградда ўтказиладиган учрашув муносабати билан ўзларининг холис ниятларини амалда яна бир бор намойиш қилиш имкониятига эгадирлар. Аввал бошда ўйлаб қўйилганидек, бу учрашув Хельсинки руҳининг давоми ва ривожи бўлиб қолишини, кескинликни юмшатиш жараёни ривожидаги яна бир бўғин бўлиб қолишини истаймиз. Бунга эришса бўладими? Бўлади. Аммо бунинг учун учрашувга яхши тайёргарлик кўриш ва уни ихтилофлар воситаси сифатида эмас, балки ҳамкорлик даврасн сифатида ўтказиш керак. Бу учрашувни бошқа йўлга солиб юборишга уринган кимса ўз зиммасига катта жавобгарликни олган бўлур эди.

Тинчликни мустаҳкамлаш — инсоннинг энг буюк ҳуқуқи — яшаш ҳуқуқининг энг муҳим гарантияларидан биридир. Аммо биз яшашни шунчаки кун кечириш деб эмас, балки инсонга муносиб равишда кун кечириш деб тушунамиз. Ўз-ўзидан равшанки турли социал табақалар ва турли сиёсий кучлар ҳар хил ижтимоий идеалларга амал қиладилар. Бизнинг халқимиз бундан олтмиш йил муқаддам ўз йўлини — социализм ва коммунизм йўлини жиддий равишда ва узил-кесил белгилаб олган.

Рақамлар, фактлар, таққослашларга асосланган кўпгина кўрсаткичларга қараб, шу йўлда қандай натижаларга эришилганлигини билиб олса бўлади. Буларнинг ҳаммаси ҳақида узоқ гапиришга тўғри келган бўлур эди. Шу сабабли бир мезонни — инсоннинг жамиятдаги мавқеини мисолга олишга ижозат бергайсиз. Шу мезонни олар эканмиз, ҳозир ҳар бир совет кишиси ҳеч қачон ишсиз бўлиб қолмаслигига, у зарур билим олишига, унинг қобилияти ва истеъдоди рўёбга чиқишига, бетоб бўлиб қолганида ўз ҳолига ташлаб қўйилмаслигига, у қариган чоғида ҳузур-ҳаловатда яшашига, ўз болаларининг тақдири учун кўнгли тўқ бўлишига ишонади, деб айта оламиз. Назаримда бу — унчалик оз эмас. Аммо биз эришган натижалар ва эришишга интилаётган режалар шундангина иборат эмас.

Советлар мамлакати халқ хўжалигини ривожлантириш ўнинчи беш йиллик планининг асосий йўналишларини партия XXV съезди белгилаб берди. Бу планнинг бажарилиши мамлакатимиз меҳнаткашларининг ҳаёти учун янада яхши социал-иқтисодий шарт-шароитларни яратади. Умумхалқ муҳокама қилганидан кейин қабул этиладиган Совет Иттифоқининг янги Конституцияси ривожланган социалистик жамият демократиясини янада такомиллаштириш учун сиёсий-ҳуқуқий негиз яратади. Совет давлатининг асосий Қонунида СССР ташқи сиёсатининг ленинча принциплари, бизнинг изчил тинчликсеварлик йўлимиз мустаҳкамланиб берилиши назарда тутилмоқда. Конституциянинг тегишли қоидалари халқаро муносабатларда ривожланаётган янги қулай тенденцияларга муносиб бўлади.

Пировардида — совет—француз муносабатлари тўғрисида икки оғиз сўз. Биз совет—француз муносабатларининг ҳолатини умуман яхши деб баҳолаймиз. Аммо биз кўпроқ натижаларга интиламиз ва ана шу натижаларга эришиш учун резервлар ҳам, шароитлар ҳам бор, деб ўйлаймиз. Франция президенти Жискар д' Эстэннинг фикрлари ҳам шу йўлга муносиб келади. Биз шу ҳафта бошларида телевизорларимиз экранларида унинг нутқини тингладик.

Мамлакатларимиз ўртасидаги яхши муносабатларни ривожлантириш йўлини Франция халқи бажонидил қўллаб-қувватлашини биламиз, совет кишилари уларга астойдил дўстлик туйғулари билан қарамоқдалар. Биз халқларимиз ўртасида ривожланиб бораётган алоқаларга алоҳида аҳамият берамиз, чунки буни кейинги ўн йил мобайнида Совет—Франция муносабатларида рўй берган катта силжишлар мустаҳкамлиги ва чуқурлигининг муҳим гарови деб биламиз.

Яна уч ҳафтадан кейин мен Парижда президент Жискар д' Эстэн ҳамда Франциянинг бошқа давлат ва сиёсий арбоблари билан учрашиш ниятидаман. Бу учрашув Франция—Совет ҳамкорлигини, тинчликни ва халқаро кескинликни юмшатишни мустаҳкамлаш йўлида олға томон янги қадам қўйиш имконини беришидан умидворман.

Муҳтарам телетомошабинлар, сизларга сиҳат-саломатлик тилайман.

БХР ПАРТИЯ-ҲУКУМАТ ДЕЛЕГАЦИЯСИ МОСКВАГА КЕЛДИ

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Советининг таклифига биноан Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, Болгария Халқ Республикаси Давлат Кенгашининг Раиси ўртоқ Тодор Живков бошчилигидаги Болгария Халқ Республикасининг партия-ҳукумат делегацияси расмий дўстона визит билан 30 май куни Москвага келди.

Болгария Халқ Республикаси ва СССР давлат байроқлари билан безатилган аэродромда Тодор Живков, Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Болгария Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси Станко Тодоров ўртоқларни, партия-ҳукумат делегациясининг бошқа аъзоларини КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико, КПСС Марказий Комитетининг секретари К. В. Русаков, бошқа расмий кишилар самимий қардошларча табриклаб кутиб олдилар.

Пойтахт меҳнаткашларининг намояндалари делегацияни аэродромда қизғин ва шодиёна табрикладилар. Қуролли Кучлар уч турининг фахрий қоровули учиш майдонида саф тортиб турди. Болгария Халқ Республикаси ва СССР Давлат гимнлари ижро этилди. Л. И. Брежнев ва Т. Живков ўртоқлар совет қўшинлари сафи олдидан ўтдилар.

Т. Живков, С. Тодоров ўртоқлар Л. И. Брежнев, А. Н. Косигин ўртоқлар билан бирга, Болгария Халқ Республикаси партия-ҳукумат делегациясининг бошқа аъзолари мотоциклчиларнинг фахрий эскорти ҳамроҳлигида аэродромдан Кремлга йўл олдилар.

Ўн минглаб москваликлар Л. И. Брежнев ва Т. Живков ўртоқларни, Совет Иттифоқи ва Болгария Халқ Республикасининг бошқа раҳбарларини қизғин кутиб олиб, ҳар иккала мамлакат халқлари ўртасидаги бузилмас дўстлик шарафига, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ва Болгария Коммунистик партияси шарафига табрик сўзлари айтдилар.

Ўртоқ Т. Живков бошчилигидаги Болгария Халқ Республикаси партия-ҳукумат делегацияси В. И. Ленин мавзолейини зиёрат қилиб, гулчамбар қўйди. Кремль девори ёнидаги номаълум солдат қабрига гулчамбар қўйилди. Делегация Георгий Димитров ҳайкали ёнига гулчамбар қўйди.

(ТАСС).

САМИМИЙ, ҚАРДОШЛАРЧА ВАЗИЯТДА

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва Совет ҳукумати БКП Марказий Комитетининг Биринчи секретари, БХР Давлат Кенгашининг Раиси Т. Живков бошчилигидаги Болгария Халқ Республикаси партия-ҳукумат делегацияси шарафига 30 май куни Катта Кремль саройида зиёфат бердилар.

Зиёфатда совет томонидан Л. И. Брежнев, В. В. Гришин, А. А. Громико, А. П. Кириленко, А. Н. Косигин, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, М. А. Суслов, П. Н. Демичев, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев, И. В. Капитонов, В. И. Долгих, К. У. Черненко, К. В. Русаков ўртоқлар, СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ва СССР Министрлар Советн раисининг ўринбосарлари, СССР Олий Совети палаталарининг раислари, министрлар, бошқа расмий кишилар ҳозир бўлдилар.

Зиёфатда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев нутқ сўзлади.

ЎРТОҚ Л. И. БРЕЖНЕВ НУТҚИ

Азиз ўртоқ Живков!

Муҳтарам болгариялик дўстлар!

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва Совет ҳукумати номидан, барча совет кишилари номидан сизларни бу ерда, Кремлда табриклаш имкониятидан хурсандман. Қардош болгар халқининг вакиллари бўлмиш сизларга сидқидилдан хуш келибсиз, деймиз!

Серқуёш ва меҳмондўст Софияда дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам тўғрисидаги Совет — Болгария шартномаси имзоланган 1967 йил майини яхши эслайман. Ўшандан бери ўн йил ўтди. Бугунги кунда биз: шартнома яхши бажарилмоқда, мамлакатларимизнинг бир-бирлари билан яқинлашиш жараёни шаҳдам ривожланмоқда, ҳамкорлигимиз тобора кўп самара бермоқда, деб мамнуният билан айта оламиз.

Ҳар икки мамлакатимиз тўла иноқлик ва қалин ҳамкорликда, марксизм-ленинизмнинг умумий байроғи остида олға бормоқда, янгидан-янги муваффақиятларга эришмоқда.

Кейинги ўн йил ичида болгар халқи эришган муваффақиятлар ҳақиқатда улкан. Шу йиллар ичида болгар халқининг содиқ фарзанди, халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг таниқли арбоби, азиз дўстимиз ва ўртоғимиз Тодор Живков бошчилигидаги Болгария Коммунистик партияси, унинг Марказий Комитети ривожланган социалистик жамият қуриш йўлидан бордилар. Экономика ҳамма соҳаларининг ўсиши, фан, техника, маданият тараққиёти, меҳнаткашлар моддий фаровонлигининг юксалиши, социалистик демократиянинг янада такомиллашиши шу йўлнинг энг муҳим натижалари бўлди. Бу натижалар халқ Болгариясининг куч-қувватидан, содиқ иттифоқчи — Болгария Деҳқонлар Халқ иттифоқи актив қўллаб-қувватлаётган коммунистлар партияси сиёсатининг тўғрилигидан далолат беради.

Шу йиллар ичида Совет Иттифоқи коммунистик бунёдкорлик йўлида олға томон жиддий силжиди. Саккизинчи ва тўққизинчи беш йилликларда мамлакатнинг иқтисодий потенциали қарийб икки баравар кўпайди. Халқ хўжалиги бир маромда ишлаб турибди. Совет халқининг фаровонлиги ҳамда унинг маданияти ва билим даражаси муттасил ўсмоқда. Халқнинг ижтимоий активлиги, меҳнаткашларнинг ижодий ташаббуси ҳам муттасил ошмоқда ва улар Улуғ Октябрнинг 60 йиллигини катта меҳнат ғалабалари билан кутиб олишга маҳкам бел боғлаганлар. Ҳали қилинадиган ишлар кўп, албатта. Лекин тўла ишонч билан айтиш мумкинки, партиянинг XXV съезди қўйган вазифалар бажарилади.

(Давоми иккинчи бетда).

ВАТАН БАХТ-САОДАТИ ЙЎЛИДА

Барча совет кишилари қатори республикамиз меҳнаткашлари ҳам КПСС Марказий Комитетининг 1977 йил май Пленуми қарорларини, КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг куни кеча Марказий телевидение орқали сўзлаган нутқини зўр эътибор билан ўрганмоқдалар. Бу ҳужжатлар шонли партиямизнинг совет халқи фаровонлигини ошириш тўғрисида, дунёда мустаҳкам ва барқарор тинчлик ўрнатиш ҳақида қилаётган ғамхўрлигининг яна бир ёрқин далилидир.

ТИНЧЛИК — ХАЛҚЛАР ОРЗУСИ

Бригадамиз аъзолари ўтган куни «зангори экран» орқали жонажон партиямиз Марказий Комитети Бош секретари, тинчлик учун ҳормас-толмас курашчи ўртоқ Леонид Ильич Брежневнинг совет ва француз телетомошабинлари учун берган интервьюсини ғоят мароқ ва социалистик Ватанимизга бўлган чексиз ғурур-ифтихор билан тингладик. Ўртоқ Л. И. Брежнев ўз сўзида Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг КПСС XXV съезди қарорларига амал қилган ҳолда жаҳонда тинчликни мустаҳкамлаш ҳамда халқаро кескинликни юмшатиш ва қуролланиш пойгасини тўхтатиш учун олиб бораётган принципиал курашини баён қилиб берди. Ўртоқ Л. И. Брежнев айтганидек, тинчликни мустаҳкамлаш — инсоннинг энг буюк ҳуқуқи — яшаш ҳуқуқининг энг муҳим гарантияларидан биридир.

Коллективимиз жонажон партия ва ҳукуматимизнинг тинчликни сақлаш ва мустаҳкамлаш учун олиб бораётган сабот ва матонатли кураши ҳамда ғамхўрлигига жавобан янада зўр ғайрат ва илҳом билан меҳнат қилмоқдалар. Ҳозир биз Қарши даштида бунёд этилаётган энг йирик корхона — қурилиш материаллари комбинатини бунёд этишда қатнашмоқдамиз. Ўнинчи беш йилликнинг иккинчи йили планини Улуғ Октябрь 60 йиллиги тантаналари кунигача ўринлатишга, шунгача 480 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишларини амалга оширишга сўз берганмиз. Сўзимиз — сўз! Ваъдамизнинг устидан, албатта, чиқамиз. Бригадамизнинг барча 20 аъзоси тўрт-беш хил касбни ўзлаштириб олган. Шунинг учун техника ва механизмлар бир дақиқа ҳам бекор турмайди. Барча иш график асосида ўз вақтида уддаланаётир.

Рўзи МУСТАФОҚУЛОВ,
«Каршистрой» бошқармасига қарашли 4-механизациялашган кўчма колонна комплекс бригадаси бошлиғи.

ДИЛИМИЗДАГИ ГАПЛАР

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев жаҳонда тинчликни мустаҳкамлаш, тараққийпарвар инсониятнинг бахт-саодатли бўлишини таъминлаш, улар ўртасида тинчлик, дўстлик, ҳамкорлик муносабатларини ўрнатиш учун жуда катта хизмат қилмоқда.

Ўртоқ Л. И. Брежневнинг Марказий телевидение орқали сўзлаган нутқини зўр қизиқиш билан эшитдик ва газетадан завқланиб ўқидик. Унинг бу оташин нутқида жаҳон тинчлик сиёсати ҳақида, тараққийпарвар халқларнинг бахт-саодатини сақлаш, уларнинг дахлсиз яшашини таъминлаш, фан-техника ютуқларини тинчлик ва дўстлик, тараққиёт йўлига хизмат қилдириш тўғрисида жуда қимматли фикрлар билдирилган. Ўртоқ Л. И. Брежнев ўз нутқида қуролланиш пойгасини тўхтатиш, агрессорларни жиловлаш хусусида ҳамда халқаро масалаларда тўғри йўл тутаётганлиги бутун инсониятни мамнун этмоқда.

Биз ўртоқ Л. И. Брежневнинг Совет—Франция муносабатларини янада мустаҳкамлаш, савдо алоқаларини кенгайтириш, фан-техника ютуқлари тўғрисида ҳамда тинчликсевар давлатлар ўртасида дўстлик, ҳамкорлик, тараққиёт борасида айтган қимматли фикрларини тўла маъқуллаймиз.

Й. МЕЛИЕВ,
Фарғона область Киров районидаги «Бешариқ» совхозининг директори.
Ҳ. УСМОНОВ,
совхоз партия комитетининг секретари.

ПИЛЛАЧИЛАРНИНГ МЕҲНАТ ҒАЛАБАСИ

САМАРҚАНД

Самарқанд областининг колхоз ва совхозлари КПСС XXV съезди тарихий қарорларини амалга ошира бориб, Улуғ Октябрнинг 60 йиллигини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани кенг авж олдириб, пилла тайёрлаш планини ва социалистик мажбуриятларини 28 май куни муддатидан илгари бажардилар. Давлатга 2653 тоннадан зиёд қимматли хом ашё сотилди. Ҳар қути қурт уруғидан ўрта ҳисобда 68,4 килограмм пилла олинди.

Пахтачи, Оқдарё, Иштихон, Каттақўрғон, Нарпай, Жомбой, Пайариқ, Пастдарғом, Хатирчи ва Самарқанд районларининг пиллачилари давлатга пилла сотиш плани ва социалистик мажбуриятларини ортиғи билан бажардилар.

Нурота, Булунғур, Советобод ва Ургут районлари пилла тайёрлашга катта ҳисса қўшдилар.

Ипак қуртларини боқишда илғор усуллардан кенг фойдаланилди, 300 та механизациялаштирилган плёнкали қуртхона ишлаб турди, областдаги 94 та хўжаликда хлорелла суспензияси қўлланилдики, бу ипак қуртининг барвақт пилла ўрашини тезлаштирди ва тут баргидан оқилона фойдаланишни таъминлади. Пахтачи районидаги Охунбобоев номли, Пастдарғом районидаги К. Маркс номли, Оқдарё районидаги Ленин номли, Иштихон районидаги «8-Март», Каттақўрғон районидаги Тельман номли, Пайариқ районидаги Навоий номли, Жомбой районидаги Охунбобоев номли, Самарқанд районидаги Куйбишев номли, Нарпай районидаги «Победа» ва Хатирчи районидаги Чкалов номли колхозлар социалистик мажбуриятларининг анча ортиғи билан бажарилишини ва ҳар қути қурт уруғидан 75-80 килограмм пилла олинишини таъминлаб, катта меҳнат муваффақиятларига эришдилар.

Юздан ортиқ моҳир пиллачилар ҳар қути қурт уруғидан 100-110 килограммдан пилла олдилар.

Пилла териш ва топшириш давом этмоқда.

Область пиллачилари ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, давлатга қўшимча равишда 150 тонна пилла сотишга аҳд қилдилар.

ХОРАЗМ

Хоразм областининг пиллачилари КПСС XXV съезди тарихий қарорларини амалга ошира бориб, Улуғ Октябрнинг 60 йиллигини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани кенг авж олдириб, пилла тайёрлаш планини муддатидан аввал, 29 май куни бажардилар.

Давлатга 1600 тоннадан кўпроқ ана шу қимматли хом ашё сотилди, ҳар қути қурт уруғидан 60 килограмм пилла ҳосили олинди.

Янгиариқ, Урганч, Хива, Боғот, Қўшкўпир, Хонқа, Ҳазорасп ва Шовот районларининг пиллачилари давлатга пилла сотиш юзасидан план ва социалистик мажбуриятларини ошириб бажардилар. Гурлан районининг колхоз ва совхозлари пилла тайёрлашга катта ҳисса қўшдилар.

Урганч, Янгиариқ ва Гурлан районларининг хўжаликлари ҳар қути қурт уруғидан ўрта ҳисобда 62-64 килограмм пилла олдилар.

Урганч районидаги К. Маркс номли, Энгельс номли, Янгиариқ районидаги Чапаев номли, Аваз Утар номли, Қўшкўпир районидаги А. Қурбонов номли, Хива районидаги Фрунзе номли, Хонқа районидаги Охунбобоев номли, Шовот районидаги Киров номли, Чкалов номли, Боғот районидаги Димитров номли, Ҳазорасп районидаги К. Маркс номли, Гурлан районидаги «Ленинизм» колхозларининг пиллачилари меҳнатда катта муваффақиятларга эришдилар. Бу колхозлар ўз зиммаларига олган социалистик мажбуриятларини анча ошириб бажариб, ҳар қути қурт уруғидан 75-80 килограмм пилла олишга эришдилар.

Мингдан ортиқ моҳир пиллачилар қурт боқишнинг илғор технологиясини қўллаииб, ҳар қути қурт уруғидан 100 килограмм ва ундан ҳам кўпроқ пилла териб олишга муваффақ бўлдилар.

Пилла териш ва топшириш давом этмоқда.

Хоразм областининг пиллачилари ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, давлатга қўшимча равишда 40 тонна пилла топширишга қарор қилдилар.

САМИМИЙ, ҚАРДОШЛАРЧА ВАЗИЯТДА

(Боши биринчи бетда).

Совет халқи Ленин йўлидан босиб ўтган олтмиш йил якунлари СССРнинг янги Конституцияси лойиҳасида мужассамланган шаклда акс эттирилган. Янги Конституциянинг қабул қилиниши Ватанимиз ҳаётида, шубҳасиз, тарихий бир босқич, катта халқаро аҳамиятга молик воқеа бўлади.

Ўртоқлар! Мамлакатларимизнинг потенциали ошиб борган сайин Совет—Болгария ҳамкорлигини чуқурлаштириш имкониятлари ҳам ўсиб боришидан иборат муҳим бир ҳақиқатни бугунги музокаралар яна бир бор тасдиқлади. Бу гаплар сиёсатга ҳам, маданиятга ҳам, экономикага ҳам тааллуқлидир. 1990 йилгача бўлган давр учун мамлакатларимиз ишлаб чиқаришини ихтисослаш ва кооперациялаш бош схемасини ишлаб чиқишга киришиб, жуда соз иш қилдик. Ўзаро иқтисодий алоқаларни узоқ муддатга мўлжаллаб планлаштириш борасидаги шу илк тажриба, шубҳасиз, катта фойда келтиради.

Совет Иттифоқи билан Болгариянинг ҳамкорлигига социалистик давлатлар буюк ҳамдўстлигида мустаҳкам қарор топган чинакам қардошлик, чинакам интернационалистик муносабатларнинг ажралмас бир қисми, деб қараймиз.

Ҳозирги вақтда бу муносабатлар ҳаётнинг деярли ҳамма соҳаларини ўз ичига олмоқда. Қамраш миқёси муҳим кўрсаткич бўлса-да, гап шундагина эмас. Бу муносабатларнинг характери шундайки, уларни вужудга келтиришда партия, давлат органларигина эмас, шу билан бирга меҳнаткаш омманинг бевосита ўзи ҳам актив равишда қатнашмоқда. Самимий дўстлик ҳис-туйғулари, бир-бирининг ютуқларидан ўртоқларча манфаатдорлик, тақдирлар муштараклигини тушуниш, ўзаро хайрихоҳлик ва иззат-ҳурмат миллион-миллион кишиларнинг онгига тобора чуқурроқ сингиб бормоқда. Социалистик мамлакатлар катта оиласини мустаҳкам ва кучли қилаётган омиллар ҳам ана шулардир.

Душманларимиз хом хаёлларга бориб юрмасинлар: социалистик ҳамдўстлик жипслиги бузилмасдир. Социализм душманлари сафларимизни бузиш, ҳаракатларимизда парокандалик чиқариш мақсадида шу вақтгача нимаики қилиб келган бўлсалар, аксинча натижалар берди. Бунинг натижасида эса социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг бирлиги мустаҳкамланди, холос. Бундан кейин ҳам шундай бўлаверади.

Социалистик мамлакатлар халқаро ишларда юксак ҳамкорлик даражасига эришдилар. Ҳамкорликнинг янги-янги шакллари ҳам вужудга келди. Варшава Шартномасида қатнашувчи мамлакатлар ташқи ишлар министрлари комитети иш бошлади. Шу комитет биринчи мажлисининг якунлари социалистик мамлакатлар Европада Хельсинкидаги Кенгаш бошлаб берган тинчлик ва хавфсизликни мустаҳкамлаш йўлидан қатъий бораётганликларини, шу тарихий ишни шахдам давом эттираётганликларини яна бир карра тасдиқлади. Белграддаги учрашув эртанги кунга замин тайёрлаб, Европада ва умуман бутун дунёда тинчликни мустаҳкамлаш борасидаги янги-янги ташаббуслар учун имкониятларни кенгайтириши зарурлигига аминмиз.

Тинчлик йўли ҳеч қачон осон бўлган эмас. Ҳозирда ҳам у шундай. Очиғини айтсам, баъзи Ғарб мамлакатлари раҳбарларининг кескинликни юмшатишни мустаҳкамлаш ва чуқурлаштиришга кўпроқ тайёргарлик кўришларини, ҳеч бўлмаганда янги қийинчиликлар ва муаммолар вужудга келтира оладиган қадамлар қўйишдан воз кечишларини истардик.

Мисол учун НАТО блоки кенгашининг яқинда бўлиб ўтган сессияси нимани кўрсатди? Унинг қабул қилган қарорлари нимага қаратилган? Ҳолбуки, ишнинг моҳияти шу бўлиб чиқдики, НАТО блокининг раҳбарлари ҳарбий мақсадларга ажратиладиган маблағлар яна кўпайтирилиши тўғрисида келишиб олдилар, блокнинг ҳужумкорлик потенциалини мустаҳкамлаш кераклигини талаб қилдилар, бир неча йил кейинги қуролланиш пойгасини режалаштиришга даъват қилдилар. Улар бу гапларнинг ҳаммасини Совет Иттифоқи ва Варшава Шартномасида қатнашувчи бошқа мамлакатларнинг сиёсатига мутлақо нотўғри, жамоатчиликни чалғитувчи баҳолар бериш билан оқлашга уринмоқдалар.

Ёки Ғарбий Берлин масаласини олиб кўрайлик. Гўё маълум тўрт томонлама битим орқали шу проблема кескинлигини йўқотиш учун шарт-шароитлар яратилгандек бўлди. Аммо ГФРдаги муайян кучлар амалда битимни ўз фойдаларини кўзлаб тузатишга такрор-такрор уриниб кўрмоқдалар ва шаҳар хусусидаги масалани кескинлаштирмоқдалар. Биз эса, Ғарбий Берлин амалда кескинликни юмшатиш майдони ҳамда шу жараённинг актив қатнашчиси бўлиб қолишини истаймиз. Бундан Ғарбий Берлин аҳолиси ҳам, ГФР билан социалистик мамлакатлар ўртасидаги муносабатлар ҳам, бинобарин, Европада тинчликнинг мустаҳкамлиги ҳам наф кўрган бўлур эди.

Афсуски, Ғарб давлатларининг сиёсатида реал воқелик билан ҳисоблашишни истамасликни, «совуқ уруш» давридан мерос қилинган тасаввурларга ўхтин-ўхтин қайтишни, қуролланиш пойгасини мўлжаллашни кўрамиз. Бу юкдан аллақачон халос бўлиш вақти келган. Шундай қилинса, кескинликни юмшатиш иши ҳам юришиб кетган бўлур эди.

Хитой тўғрисида қисқача гапириб ўтмоқчиман. Биз бу мамлакат билан нормал яхши қўшничилик муносабатларида бўлишни истардик. Бу гапни илгари ҳам айтиб келган эдик, ҳозирда ҳам такрорлаймиз. Лекин ҳар қандай давлатлар ўртасидаги муносабатлар икки томонлама вужудга келтирилади.

Ҳозир Хитой мураккаб бир даврни бошдан кечирмоқда. Шу нарса Хитой раҳбарларининг ҳозирги позициясига бирмунча таъсир кўрсатаётган бўлса керак. Аммо биз ХХРнинг ички аҳволига аралашмоқчи эмасмиз. Ички аҳвол даставвал Хитой халқининг ўзига тааллуқлидир. Совет—Хитой муносабатларини боши берк кўчага киритиб қўйиб, уни янада кескинлаштириш пайидан бўлаётган кучлар Хитойда ва Хитойдан ташқарида борлиги бошқа гап. Булар халқаро кескинликни кучайтиришдан ўзлари учун сиёсий жиҳатдан наф олиб қолишни мўлжалловчи кучлардир. Бундай кучларнинг хатарли, авантюристик режаларига қарши курашмоғимиз керак ва курашамиз ҳам. Шу билан бирга, халқнинг орзу-умидларига зид йўл тутиш, халқаро муносабатлардаги жамики яхши ва соғлом ишларга қарши ҳуруж қилиш номақбул ва истиқболсиз иш эканлигини Пекиндагилар тушуниб олишларини хоҳлардик.

Мен ташқи сиёсий фаолиятимизнинг ҳамма томонлари тўғрисида гапирмоқчи эмасман. Кейинги вақтларда бу тўғрида етарлича муфассал гапирдик.

Ҳамма халқаро ишларимизда болгар дўстларимизнинг зўр мададини сезиб турганлигимиз бизни ғоятда қувонтираётганлигини таъкидлаб ўтишни истардим. Совет кишилари Европада ва бутун дунёда тинчликни мустаҳкамлаш ишида Болгариянинг актив ролини юксак даражада қадрлайдилар. Биз Болгариянинг Болқон ярим оролини у ерда жойлашган давлатлар, шунингдек қўшни ҳамма давлатларнинг тенг ҳуқуқли ҳамкорлиги районига айлантириш борасидаги изчил куч-ғайратларини маъқуллаймиз.

Ўртоқлар! Ўз нутқимни тугатаётиб, Болгария партия-ҳукумат делегациясининг Совет Иттифоқига визити, биз олиб бораётган музокараларнинг якунлари совет ва болгар халқларининг манфаатларига, тинчлик ва социализм ишининг манфаатларига яхши хизмат қилишига ишонганлигимни айтмоқчиман.

Ривожланган социалистик жамият қуришда болгар халқининг янги-янги муваффақиятлари учун!

Совет — Болгария бузилмас дўстлиги учун!

Қардош социализм мамлакатлари бирлиги ва жипслигини янада мустаҳкамлаш учун!

Дўстимиз ўртоқ Тодор Живковнинг сиҳат-саломатлиги учун, Болгария партия-ҳукумат делегацияси ҳамма аъзоларининг сиҳат-саломатлиги учун, барча болгар дўстларнинг сиҳат-саломатлиги учун қадаҳ кўтаришни таклиф қиламан!

Ўртоқ Т. Живков нутқ сўзлади.

Ўртоқ Т. ЖИВКОВ нутқи

Азиз Леонид Ильич Брежнев!

Совет Иттифоқидаги азиз ўртоқларимиз!

Аввало, Болгария Халқ Республикаси партия-ҳукумат деелгациясини мамлакатингизга ташриф қилишга таклиф этганликлари учун Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетига, СССР Олий Совети Президиуми ва Совет ҳукуматига чин кўнгилдан миннатдорчилик изҳор қилишга ижозат бергайсиз.

Азиз Леонид Ильич, Болгария Коммунистик партияси, Болгария Халқ Республикаси, халқимиз шаънига, болгар — совет дўстлиги шаънига айтган эзгу сўзларингиз учун Сиздан миннатдорман.

Биз Москва ҳавосидан нафас олган дақиқадан бошлаб зўр эътибор, шодиёна меҳмондўстлик ва самимият билан кутиб олганликларингиз учун ташаккуримизни изҳор қиламиз.

Биз Болгария коммунистлари ва болгар халқининг вакиллари Москвага ҳамиша қардош ва биродарлардек сафар қиламиз. Аммо биз бу сафар шунинг учун жуда бахтиёрмизки, бизнинг визитимиз Улуғ Октябрь социалистик революциясининг шонли юбилейи арафасида ўтказилмоқда. Биз ўтган ва шу билан бирга бизни 1917 йил октябридаги тарихий кунлар ва ишлар билан боғлаб турган олтмиш йилнинг умумий якунларини тўпламоқдамиз;

Биз шунинг учун бахтиёрмизки, Россиядан миннатдор халқимиз Болгарияни беш асрлик асоратдан миллат сифатида озод қилиш учун олиб борилган уруш билан боғланган воқеалар билан яшамоқда. Биз бу ғалабанинг юз йиллигини келгуси йилнинг март ойида нишонлаймиз;

биз шунинг учун бахтиёрмизки, Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи янги Конституциясининг кенг ва тўлқинлантирувчи лойиҳаси эълон қилинганидан кейинги илк кунларда сизлар билан, совет қардошларимиз ва бизни икки марта озод қилган кишилар билан бирга бўламиз. Бу Конституция бутун жаҳондаги кенг халқ оммаси ўртасида Совет Иттифоқи ва реал социализмнинг обрў-эътиборини янада оширади ва жозиба кучини кўпайтиради.

Ҳозирги вақтда Болгариянинг ҳамма қисмида Октябрь революциясининг 60 йиллиги шарафига планларни тўла ва ошириб бажариш учун ўтказилаётган социалистик мусобақа мисли кўрилмаган зўр ғайрат-шижоат билан ва ғоят кенг кўламда, авж олиб кетди. Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитети теварагида маҳкам жипслашган ва Совет Иттифоқи билан ҳамда совет халқи билан ҳар томонлама мустаҳкам яқинлашиб бориш йўлидан илҳомланган болгар халқи партиянинг XI съезди қўйган вазифаларни — ишлаб чиқариш ва бутун ижтимоий фаолиятнинг сифати ва самарадорлигини юксак даражага кўтариш, ривожланган социалистик жамиятни барпо этиш вазифаларини муваффақиятли ҳал этмоқда.

Азиз ўртоқлар!

Кейинги йилларда Болгар — Совет ҳамкорлигининг комплекс тарзда тез ривожланиб бораётганлиги бизнинг 1972 йилда Совет Иттифоқига қилган визитимиз вақтида ва ўртоқ Брежнев, Сизнинг шундан бир йил кейин Болгарияга визит билан борган вақтингизда биргаликда қабул қилинган қарорларнинг қанчалик тўғри, қанчалик ижобий ва қанчалик истиқболли эканлигини яққол исбот этади. Социалистик Болгария билан Совет Иттифоқи ўртасидаги ҳар томонлама яқинлашув жараёни ҳозирги кунда ғоят кенгайиб кетди. Бу жараёнда миллионларча кишилар қатнашмоқдалар. Партияларимиз бажарган сиёсий ва ташкилотчилик ишлари барча соҳаларда, барча йўналишларда, ҳамма босқичларда алоқа ва мулоқотларнинг самарасини бениҳоя ошириб юборди.

Бизнинг партиямиз бундан буён ҳам Совет Иттифоқи билан тобора мустаҳкам ҳамкорлик қилиш ва ҳар томонлама яқинлашиш йўлини муттасил ўтказаверади. Бу — социализм ва коммунизм йўлидан бундан буён ҳам олға ҳаракат қилиб боришдан иборат бош йўлимиздир. Социалистик Болгариянинг тажрибаси бизнинг мамлакатимиз каби кичик бир мамлакат бошқа социалистик мамлакатлар билан ва аввало қардош социалистик ҳамдўстликнинг қалъаси ва ўзаги бўлган улуғ Совет Иттифоқи билан яқинлашув ҳамда изчил интеграция йўлини амалга оширган тақдирдагина муваффақиятли ривожлана олишини тасдиқлади.

Партияларимиз, мамлакатларимиз ва халқларимизнинг ҳар томонлама ҳамкорлиги ва яқинлашуви социалистик иқтисодий интеграция комплекс программасини муваффақиятли бажаришга, Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатларнинг сиёсий ва жанговар иттифоқини янада мустаҳкамлашга, социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг интернационал бирлигига, марксизм-ленинизм ва пролетар интернационализми асосида халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатини жипслаштиришга қўшилаётган реал ҳиссадир.

Азиз ўртоқлар!

Сулҳ ҳақидаги Ленин декрети қабул қилинган пайтдан буён КПСС XXIV ва XXV съездлари қабул қилган Тинчлик программасигача орадан олтмиш йил ўтди. Мана олтмиш йилдирки, планетанинг ҳамма қисмидаги халқлар Совет Иттифоқини ўзларининг энг яхши дўсти ва ҳимоячиси, халқаро хавфсизлик учун толмас курашчи деб биладилар. Совет Иттифоқининг реалистик ва конструктив ёндашуви, конкрет ташаббус кўрсатиб, доим зўр ғайрат билан ҳаракат қилиб келаётганлиги ялпи тинчликнинг, термоядро можароси хавфини узил-кесил бартараф этишнинг ҳал қилувчи омили ва мустаҳкам гарови, миллиард-миллиард кишилар тинч меҳнати ва бахт-саодатининг гаровидир.

Болгария Халқ Республикаси СССР билан ва буюк социалистик оиладаги бошқа мамлакатлар билан бир сафда туриб, халқаро ҳаётда ленинча принципларни қарор топтириш учун, кескинликнинг юмшатилишини ғоят кенг ва муқаррар жараёнга айлантириш учун зўр ғайрат ва изчиллик билан кураш олиб бормоқда, қуролланиш пойгасини тўхтатиш ҳақидаги, қуролсизланиш ҳақидаги совет таклифларини тўла-тўкис қўллаб-қувватламоқда; Болгария Халқ Республикаси жаҳонни «совуқ уруш» даврига қайтариш, антисовет, антисоциалистик ва антикоммунистик кампанияни кенгайтириш йўлидаги уринишларга қатъий зарба бераверади.

Европада хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишланган кенгашдан буён ўтган йиллар халқаро вазият ҳақидаги умумий анализларимиз ва бу вазиятга берган баҳоларимиз тўғри эканлигини исбот қилди. Биз Хельсинкида Якунловчи актни имзолаган мамлакатлар вакилларининг Белградда ўтказиладиган учрашувига ҳозир худди шундай олижаноб фикр ва ўша позицияларда туриб тайёргарлик кўрмоқдамиз. Бу учрашув бизнинг қитъамизда ва бутун дунёда тинчлик, хавфсизлик ҳамда ҳамкорликни мустаҳкамлаш йўлидаги конструктив музокараларнинг давоми бўлади, деб умид қиламиз.

Азиз ўртоқлар!

Биз самимий дўстлик ва ҳамкорликлари учун, янги жамият қурилишида йўлимизда учраб турадиган объектив қийинчиликларни бартараф қилишда бизга ёрдам бераётганликлари учун КПСС Марказий Комитетидан, Совет ҳукуматидан, улуғ совет халқидан астойдил миннатдормиз. Азиз Леонид Ильич, болгар халқи Сизни партияларимиз ва халқларимизнинг қардошларча ҳамкорлиги ва ҳар томонлама яқинлашуви йўлидаги асосий, илҳомбахш курашчи деб билади. Болгар халқи Сизни чексиз севади ва иззат-ҳурмат қилади.

Сизни яна бир бор ишонтириб айтаманки, болгар коммунистлари совет коммунистларининг сафдошлари ва ўртоқлари бўлиб қолишни ўзлари учун жуда катта шараф, деб ҳисоблайдилар.

Бугун бошланган музокаралар ҳар қачонгидек муҳокама этилаётган икки томонлама муносабатларга доир масалалар хусусида, актуал халқаро проблемалар хусусида самимият, ўртоқлик ва ҳамжиҳатлик вазиятида ўтмоқда. Бизнинг бу сафарги учрашувимиз ҳам ғоят самарали бўлади ва халқларимизнинг, бутун социалистик ҳамдўстликнинг бахт-саодати йўлида, бутун дунёда мустаҳкам тинчлик, демократия ва социал тараққиёт учун кураш манфаатлари йўлида Болгария билан Совет Иттифоқининг қардошларча дўстлиги, ҳамкорлиги ва ҳар томонлама яқинлашувини янада кучайтирувчи янги қудратли омил бўлади. Биз бунга қаттиқ ишонамиз.

Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг, унинг 1917 йил октябридан бошлаб ҳозирги кунгача муттасил эришиб келаётган ғалабалари учун, унинг келажакдаги ғалабалари учун!

Шонли совет халқи учун, унинг бахт-саодати учун, унинг коммунистик жамият қурилишида янгидан-янги муваффақиятларга эришуви учун!

КПССнинг ленинча Марказий Комитети учун!

Совет Иттифоқининг биринчи партия ва давлат раҳбари, халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг атоқли арбоби, бутун жаҳонга машҳур бўлган ва ҳамма эътироф этган курашчи, халқлар ўртасида тинчлик, ҳамжиҳатлик ва дўстлик йўлидаги курашнинг стратеги ва раҳбари ўртоқ Леонид Ильич Брежнев учун!

Совет ҳукумати учун, СССР Министрлар Советининг Раиси ўртоқ Алексей Николаевич Косигин учун!

Барча совет раҳбарлари учун, шу ерда ҳозир бўлган барча совет ўртоқларимиз учун!

Бузилмас ва мангу болгар — совет дўстлигининг янада равнақ топиши учун!

Сизларнинг соғлиғингиз учун қадаҳ кўтаришга ижозат бергайсиз.

* * *

Л. И. Брежнев ва Т. Живков ўртоқларнинг нутқлари зўр эътибор билан тингланди ва узоқ давом этган қарсаклар билан кутиб олинди.

Зиёфат самимий, қардошларча вазиятда ўтди.

(ТАСС).

ҲУРМАТ ТАХТАСИ

Давлатга пилла топшириш планини муддатидан аввал бажарганликлари учун қуйидагилар республика «Ҳурмат тахтаси»га ёзилади.

Самарқанд области — область партия комитетининг секретари **Б. Р. Раҳимов**, область ижроия комитетининг раиси **С. Х. Ҳамроқулов**, область комсомол комитетининг секретари **С. А. Аҳмедов**, область пиллачилик бошқармасининг бошлиғи **У. Д. Жуманов**.

Хоразм области — область партия комитетининг секретари **Қ. Худойберганов**, область ижроия комитетининг раиси **Р. Ишчанов**, область комсомол комитетининг секретари **А. Болтаев**, область пиллачилик бошқармасининг бошлиғи **А. М. Матчонова**.

Жиззах райони — район партия комитетининг секретари **Р. Ҳусанов**, район ижроия комитетининг раиси **А. Алимов**, район комсомол комитетининг секретари **Х. Муҳитдинов**, пилла қуритиш бош корхонасининг директори **А. Мамараҳимов**.

Арнасой райони — район партия комитетининг секретари **А. Саипназаров**, район ижроия комитетининг раиси **Н. Холмуродов**, район комсомол комитетининг секретари **К. Абдураимов**, катта агроном **Н. Эрманова**.

Беруний районн — район партия комитетининг секретари **А. Ражапов**, район ижроия комитетининг раиси **С. Алимов**, район комсомол комитетининг секретари **У. Ешматов**, пилла қуритиш бош корхонасининг директори **Р. Урозбоев**.

Андижон районн — район партия комитетининг секретари **А. Исмоилов**, район ижроия комитетининг раиси **А. Максимов**, район комсомол комитетининг секретари **М. Султонов**, пилла қуритиш бош корхонасининг директори **А. Ҳамроқулов**.

Киров районн — район партия комитетининг секретари **У. Бегматов**, район ижроия комитетининг раиси **И. Саидов**, район комсомол комитетининг секретари **З. Қурбонова**, пилла қуритиш бош корхонасининг директори **С. Аҳмедов**.

Дўстлик районн — район партия комитетининг секретари **Х. Исроилов**, район ижроия комитетининг раиси **И. Жамолов**, район комсомол комитетининг секретари **А. Тоғаев**, пилла қуритиш бош корхонасининг директори **С. Шукуруллаев**.

Каттақўрғон районн — район партия комитетининг секретари **И. Туробов**, район ижроия комитетининг раиси **К. Шодиев**, район комсомол комитетининг секретари **С. Иззатуллаева**, пилла қуритиш бош корхонасининг директори **А. Кораев**.

Хатирчи районн — район партия комитетининг секретари **Р. Махмонов**, район ижроия комитетининг раиси **М. Холбўтаев**, район комсомол комитетининг секретари **М. Одилова**, пилла қуритиш бош корхонасининг директори **М. Югай**.

Чуст районн — район партия комитетининг секретари **С. Каримов**, район ижроия комитетининг раиси **Э. Дадабоев**, район комсомол комитетининг секретари **К. Шарифхонов**, пилла қуритиш бош корхонасининг директори **С. Ашуров**.

РЕВОЛЮЦИОН ЎЗГАРТИШЛАР ДАВРИ

БОКУ, 28 май. (ТАСС). «Улуғ Октябрь социалистик революцияси ва Осиё, Африка ҳамда Латин Америкаси халқларининг миллий озодлик ҳаракати» деган мавзуда Озарбайжон пойтахтида ўтказилган халқаро илмий конференция бугун ўз ишини тамомлади.

Конференция иштирокчилари КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг табрикномасини зўр мамнуният билан кутиб олдилар. Шу табрикномада ҳозирги миллий демократик революцияларнинг халоскорлик миссиясига, ижтимоий тараққиётни тезлаштиришдаги ролига юксак баҳо берилган, курашаётган халқларни ҳамиша ва қатъият билан қўллаб-қувватлаётган партиямиз ва совет давлатимизнинг принципиал позицияси баён этилган.

Революцион ислоҳотлар даврини бошлаб берган Октябрь революцияси инсониятнинг халқлар озодлиги ва тараққиёти, тинчлик, демократия ва социализм учун курашининг кенг йўлини очиб берди. Конференция иштирокчилари ўз нутқларида мана шу фикрни таъкидлаб ўтдилар. Ҳозирги вақтда миллий озодлик ҳаракати сифат жиҳатидан ўз тараққиётининг янги босқичида тургаллиги, миллий озодлик жараёнлари асосан тугаллланганлиги ва ижтимоий зулмдан озод қилиш проблемаси биринчи навбатдаги вазифа бўлиб қолганлиги уқтириб ўтилди. Мустамлакачилик қуллиги занжирларини улоқтириб ташлаган халқлар ўз истиқболларини илғор ижтимоий тузум — социализм билан чамбарчас боғламоқдалар.

Конференция иштирокчилари КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневга баланд руҳ билан табрикнома йўлладилар.

КАСАБА СОЮЗ ИШИНИНГ САВИЯСИ ОШИРИЛСИН

Тошкентда 30 май куни республика касаба союзи активининг бўлиб ўтган йиғилишида Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллигига тайёргарлик муносабати билан Ўзбекистон касаба союз ташкилотларининг оммавий-сиёсий ва маданий-тарбиявий ишлари савиясини ошириш масалалари қараб чиқилди. Ўзбекистон касаба союзлари республика Советининг раиси Н. М. Маҳмудова доклад қилди.

Республика касаба союз ташкилотлари КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг КПСС Марказий Комитетининг 1977 йил май Пленумидаги докладида белгиланган қоидалар ва хулосаларни тушунтириш соҳасида янада активроқ иш олиб боришлари зарурлиги таъкидлаб ўтилди.

Йиғилиш иштирокчилари меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашда касаба союзларнинг ролини янада ошириш зарурлиги тўғрисида гапирдилар. КПСС XXV съезди қарорларини муваффақиятли бажариш, Улуғ Октябрнинг 60 йиллигини муносиб кутиб олиш учун умумхалқ курашида ҳар бир ходимга ўз ўрнини чуқурроқ билиб олишга кўмаклашиш муҳим вазифадир.

(ЎзТАГ).

19 ИЮНЬ
маҳаллий советларга сайловлар куни

ХАЛҚ НОМЗОДЛАРИ

Ўзбекистонда сайловчиларнинг маҳаллий Советлар депутатлигига номзодлар билан учрашувлари халқнинг сиёсий активлиги ва меҳнат ғайрати ўсган бир вазиятда ўтмоқда. Сўзга чиққан ўртоқлар меҳнат коллективлари КПСС XXV съезди қарорларини муваффақиятли равишда амалга оширишга, Улуғ Октябрнинг 60 йиллигини муносиб кутиб олишга интилаётганликлари ҳақида гапирмоқдалар. Меҳнаткашлар партиямиз Марказий Комитетининг май Пленуми қарорлари билан, КПСС Марказий Комитети Бош секретари, Конституция комиссиясининг раиси ўртоқ Л. И. Брежневнинг шу Пленумда қилган доклади билан ғоят қизиқиб танишаётганликлари сайлов олди йиғилишларида таъкидлаб ўтилмоқда.

ҚУВОНЧЛИ ЎЗГАРИШЛАР

«Сирдарьягрэсстрой» бошқармасининг юзлаб қурувчилари, монтажчилари арматурачи Дилбар Хўжаева билан учрашмоқ учун тўпланишди. Д. Хўжаева Ширин шаҳар Совети депутатлигига иккинчи марта номзод қилиб кўрсатилди. Бошқарманинг пешқадам ишчиси ўзига кўрсатилган юксак ишонч учун сайловчиларга ташаккур билдириб, бундай деди:

— Мен икки йил муқаддам ва ҳозирги вақтда менга берилаётган наказларни таққослаб кўрдим. Наказларнинг баъзи бандлари такрорланмоқда: уй-жой қурилишининг суръати ва сифатига, маиший ва савдо хизмати кўрсатишни яхшилашга ҳали ҳам алоҳида эътибор бериш зарур. Лекин биз шаҳар ҳаётига оид кўпгина проблемаларни ҳал қилиб қўйдик. Шаҳарликлар болалар боғчалари ва яслиларидаги ўринлар сонидан мамнун бўлишди, республика шаҳарлари билан автобус алоқаси яхшиланди, сайловчиларнинг наказларига мувофиқ энергетика техникумининг филиали ташкил қилинди, ниҳоят, депутатларимиз шаҳарнинг архитектура қиёфасига тузатиш киритишга эришдилар. Ҳозир Ширин шаҳрида кичик микрорайонлар барпо этилмоқда. Сервис корхоналари, болалар комбинатлари, озиқ-овқат магазинлари уй-жойлардан 500 метрдан узоқ бўлмайдиган қилиб жойлаштирилмоқда. Кинотеатрлар, клублар, кафелар эса бир оз узоқроқдир. Шаҳар қурувчилари шу йил баҳордан бошлаб, икки янги туркумдаги уй-жойлар қуришга киришдилар. Бу бинолар анча пухта ички планлаштирилиш, офтобдан ҳимоя қилиш системаси, яхшиланган пардози, квартираларда иккитадан олтитагача хоналарнинг бўлиши билан ажралиб туради.

Д. Хўжаева шаҳар янада кўркам, обод бўлиши учун бундан буён ҳам ўзининг бутун куч-ғайратини сарфлашига сайловчиларни ишонтирди.

(ЎзТАГ мухбири).
Ширин, Сирдарё области.

СОВЕТ—БОЛГАРИЯ МУЗОКАРАЛАРИ

30 май куни Кремлда Совет — Болгария музокаралари бошланди.

Музокараларни совет томонидан — КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико, КПСС Марказий Комитетининг секретари К. В. Русаков, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, СССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари Н. К. Байбаков, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, СССР-нинг Болгария Халқ Республикасидаги элчиси В. Н. Базовский:

Болгария томонидан — Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, Болгария Халқ Республикаси Давлат кенгашининг Раиси Т. Живков, БКП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, БХР Министрлар Советининг Раиси С. Тодоров, Болгария Халқ деҳқонлар иттифоқининг секретари, БХР Давлат кенгаши раисининг биринчи ўринбосари П. Танчев, БКП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, БХР Министрлар Совети раисининг биринчи ўринбосари Т. Цолов, БКП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, БКП Марказий Комитетининг секретари Г. Филипов, БКП Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, БХР ташқи ишлар министри П. Младенов, БКП Марказий Комитети секретариатининг аъзоси, БКП Марказий Комитети ташқи сиёсат ва халқаро алоқалар бўлимининг мудири Д. Станишев, БКП Марказий Комитетининг аъзоси, БХРнинг СССРдаги элчиси Д. Жулев олиб бормоқдалар.

Томонлар социализм ва коммунизм қурилишининг актуал проблемалари юзасидан фикрлашиб олдилар, КПСС XXV съезди ва БКП XI съездининг қарорлари қандай бажарилаётганлиги тўғрисида бир-бирларига ахборот бердилар, ҳар томонлама Совет — Болгария ҳамкорлиги якунларига баҳо бердилар, ҳаётнинг барча соҳаларида бу ҳамкорликни янада кенгайтириш ва чуқурлаштиришга катта эътибор қилдилар. Халқаро аҳвол ва жаҳон коммунистик ҳаракатининг актуал масалалари ҳам муҳокама қилинди.

Музокаралар қарашларнинг тўла бирлиги, самимият ва қардошларча дўстлик вазиятида ўтмоқда.

Музокаралар давом эттирилади. (ТАСС).

Тошкент консерваторияси қирқ ёшда

Ўзбекистон ва қардош республикаларнинг бадиий коллективларида, ўқув юртларида ишлаётган уч минг созанда-дирижёр-вокалчи, композитор, скрипкачи, чангчи, пианиночи Тошкент Давлат консерваториясининг дипломларига эгадир. Бу олий ўқув юрти ташкил топганидан буён ўтган қирқ йил ичида шунча санъат арбобларини тайёрлаб берди.

30 май куни Тошкентда, Алишер Навоий номли театрда бўлиб ўтган тантанали кеча Мухтор Ашрафий номли Тошкент Давлат консерваториясининг қирқ йиллигига бағишланди. Кечани Ўзбекистон ССР маданият министри Ғ. Н. Нажимов очди. Консерватория ректори М. Р. Раҳмонов Ўрта Осиёдаги ана шу биринчи олий музика ўқув юрти ҳақида гапириб берди.

Қардош республикалар консерваторияларининг намояндалари, шу жумладан энг кекса Москва консерваториясининг вакиллари Тошкентга самимий табрик сўзлари ва энг эзгу истакларини олиб келдилар. Тошкент консерваториясининг студентлари, ўқитувчилари ва битириб чиқувчиларини Москва Давлат консерваториясининг ректори профессор Б. И. Куликов қизғин табриклади. Бу консерваторияда ўзбекистонлик ёш талантлар ҳам таълим олмоқдалар. Консерваториянинг қирқ йиллиги байрам қилинаётган кунда ҳамкорлик қилиш тўғрисидаги шартноманинг имзоланиши ҳар иккала билим даргоҳи — Москва ва Тошкент консерваторияларининг дўстлигини янада мустаҳкамлайди.

Ленинград, Украина, Туркманистон, Тожикистон, Грузия, Озарбайжон маданият арбоблари, артистлар, ижодий союзларнинг намояндалари ҳамда мактаблар ва билим юртларининг ўқувчилари консерваторияни табрикладилар.

Кечада СССР Маданият министрлигидан, СССР Композиторлар союзидан, қардош республикаларнинг турли ижодий ташкилотларидан консерватория номига келган табрикномалар ўқиб эшиттирилди.

(ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми республикада музика санъати соҳасида кадрлар тайёрлашдаги хизматлари учун М. Ашрафий номидаги Тошкент Давлат консерваториясининг ходимлари халқ чолғу асбобларида ижро этиш кафедрасининг мудири Аҳмад Одилович **Одиловга**, махсус фортепьяно кафедрасининг мудири Анатолий Маркович **Генкельманга**, илмий ишлар бўйича проректор Тамара Евгеньевна **Соломоновага** «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби» фахрий унвони берди.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми республикада музика санъати соҳасида кадрлар тайёрлашдаги хизматлари, юксак ижрочилик маҳорати учун М. Ашрафий номидаги Тошкент Давлат консерваторияси духовой музика асбоблар кафедрасининг доценти Василий Федорович **Пўлатовга** ва турли музика асбоблар кафедрасининг мудири Марлис Қудратович **Юнусхоновга** «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист» фахрий унвони берди.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми республикада музика санъати соҳасида кадрлар тайёрлашдаги хизматлари учун М. Ашрафий номидаги Тошкент Давлат консерваторияси якка-хон ашула кафедрасининг доценти Муқаддас Ниш0новна **Ризаевага** ва хор дирижёрлиги кафедрасининг доценти Ричард Ефремович **Хубларовга** «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими» фахрий унвони берди.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми республикада музика санъати соҳасида кадрлар тайёрлашдаги хизматлари учун М. Ашрафий номидаги Тошкент Давлат консерваторияси ходимларидан бир группасини Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

ТАЖРИБА, ТАШАББУС, ИЗЛАНИШ

ИШИМИЗНИНГ МАЗМУНИ

Ўзбекистон ССР халқ контроли комитети Самарқанд шаҳар халқ контроли комитетининг гражданларнинг таклифлари, ариза ва шикоятлари билан ишлаш тажрибасини маъқуллади ва уни республикадаги барча халқ контроли органлари амалий ишида жорий қилиш учун тавсия этди.

Ҳар доим халқ орасида бўлиб, унинг фикрига қулоқ солиш, таклиф ва мулоҳазаларига амал қилиш, кенг меҳнаткашлар оммаси тўғрисида мунтазам ғамхўрлик қилиш партия ва совет ташкилотларининг кундалик муҳим вазифаларидан биридир. Коллектив фикрига қулоқ солиш эса энг аввало меҳнаткашларни қабул қилишни намунали ташкил қилишдан, уларнинг гапларини диққат билан эшитишдан, илтимосини тезкорлик билан бажаришдан бошланади. Халқ контроли комитети меҳнаткашлар тез-тез келиб, фикр-мулоҳазаларини билдириб турадиган ташкилотлардан биридир. Сирасини айтганда, комитет ўз фаолиятини ана шу фикр-мулоҳазалар, таклифлар асосида ва меҳнаткашлар вакилларининг актив иштирокида ташкил этмоқда.

Самарқанд шаҳар халқ контроли комитети ҳар йили меҳнаткашлардан 300 дан зиёд хат ва аризалар олиб туради. Кўплаб кишилар бу ерга келиб у ёки бу ташкилот фаолияти тўғрисида ўз фикр ва мулоҳазаларини билдирадилар, камчиликларни тугатиш ишида актив қатнашадилар. Комитет уларнинг ариза ва шикоятларини ҳал қилар экан, айни вақтда жойларда моддий ва пул маблағларини талон-торож қилиш, сансалорлик, айрим лавозимли шахсларнинг хизмат вазифасини суиистеъмол қилиши каби иллатларни ҳам тугатиб бормоқда.

Ўтган икки йил ва шу йилнинг уч ойи ичида олинган ариза ва шикоятларни текшириш натижаси 28 марта комитет мажлисида, 25 марта ариза ва шикоятлар бюроси комиссиясида муҳокама қилинди. Кўпгина текшириш натижалари шаҳар партия ва совет ташкилотларига ҳал қилиш учун юборилди. Халқ назоратчилари аралашуви билан камчиликларга йўл қўйган кишиларга нисбатан жазо чоралари кўрилди, хизмат вазифасидан бўшатилди ёки моддий жавобгарликка тортилди.

Халқ назоратчилари меҳнаткашларнинг ҳар бир хати ва сигналини диққат билан ўрганиб чиқмоқдалар. Хатлар кўпинча тармоқ бўлимларининг кенгашларида муҳокама қилиниб, текшириш планига киритилаётир. Бундай режалаштирилган текширишлар тез-тез уюштириб турилади. Масалан, шаҳарда хўжалик ва маданий-маиший объектлар қурилишида давлат маблағлари талон-торож қилинаётгани тўғрисида ахборот олинган эди. Комитет текшириш ўтказиб аниқланган фактларни шаҳар прокуратурасига юборди. Шунингдек, савдо тармоқларига сифатсиз нон маҳсулотлари келтирилаётганлиги тўғрисидаги хабар ҳам текширилиб, тегишли чора кўрилгандан кейин нон ва нон маҳсулотларини тайёрлаш сифати анча яхшиланди.

Халқ контроли комитети баъзи сигнал ва аризалар изидан бориб, бир неча ташкилот ва муассасаларда текширишлар ҳам олиб бормоқда. Масалан, Хишров ГЭС бирлашмаси поликлиникасида касаллик варақалари бериш тартиби бузилаётгани тўғрисида сигнал олингач, комитет шаҳардаги 1, 4- ва 11-поликлиникаларда ҳам бу иш билан атрофлича танишди. 8-магазинда савдо тартиби бузилаётгани тўғрисидаги ахборот шаҳардаги юздан ортиқ савдо ва умумий овқатланиш корхоналарида чуқур текшириш ўтказишга сабаб бўлди. Халқ контроли комитети ариза ва шикоятларни текширишга ўз ходимларидан ташқари кўплаб мутахассисларни зарур бўлганида касаба союз ва комсомол ташкилотлари активларини ҳам жалб қилмоқда. Бу эса ўз навбатида ҳар бир ариза ва шикоятни қисқа вақт ичида текшириш ва ҳал қилиш имконини бераётир.

Биз КПСС Марказий Комитетининг «Латвия ССР халқ контроли органларига партия раҳбарлиги тўғрисида»ги қарорини изчилик билан бажара бориб, меҳнаткашларнинг сигнал ва аризаларини кўриб чиқишда халқ контроли группаларининг ролини мунтазам кучайтириб бормоқдамиз. Бу ишдаги камчиликлар тугатилмоқда. Ўтган йили 12 та группанинг ариза ва шикоятлар билан ишлаш соҳасидаги фаолияти комитет мажлисида атрофлича муҳокама қилинди.

Шаҳар халқ контроли комитети ариза ва шикоятлар бюроси составида кишилар билан ишлашда бой тажриба тўплаган 18 киши аъзо. Улардан 13 киши пенсионер, 5 киши ишчи ва хизматчилардандир. Бюро қошида меҳнаткашларнинг ариза ва шикоятлари билан ишлаш, кишиларни қабул қилиш секторлари тузилгач, бу соҳадаги ишимиз айниқса енгиллашди. Шикоят ва аризаларни текшириш натижалари 7 кишилик бюро комиссияси томонидан кўриб чиқилади. Бу комиссияга меҳнаткашлар билан ишлашда бой тажриба тўплаган В. Грязнов бошчилик қилмоқда. Комиссия ўз мажлисларини ҳар ойда икки марта ўтказиб турибди. Бюро айни вақтда штатсиз инспекторлар билан ҳам семинар машғулотлари ўтказмоқда.

Шуни ҳам айтиш керакки, меҳнаткашларнинг ариза ва шикоятлари билан олиб бораётган ишимизда ютуқлар билан бирга баъзи камчиликлар ҳам учрайди. Биз бу камчиликларни тугатиб, иш фаолиятимизни янада яхшилаймиз. Меҳнаткашларнинг таклиф ва мулоҳазалари, истаклари, ариза ва шикоятлари халқ назоратчилари фаолияти мағзини ташкил этади.

В. ШЧЕГЛОВ,
Самарқанд шаҳар халқ контроли комитетининг раиси.

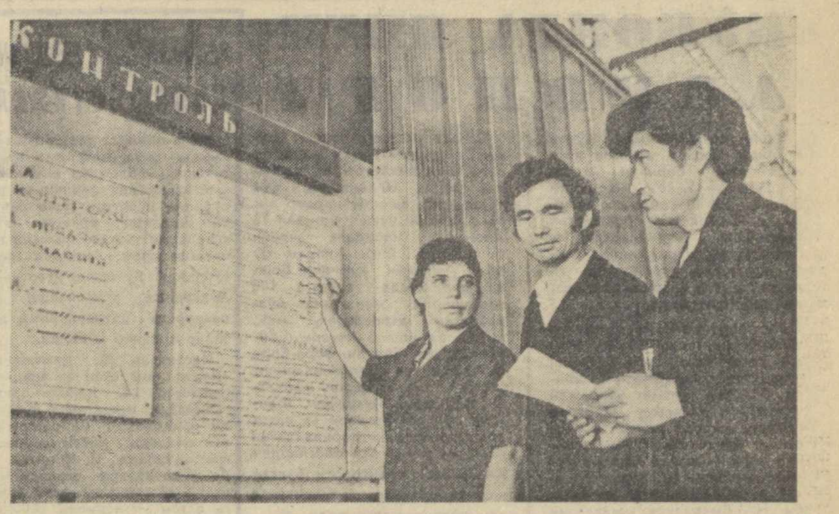

Тошкент қишлоқ хўжалик машинасозлиги заводида маҳсулот ишлаб чиқариш суръатини ошириш билан бирга аъло иш сифатига эришиш учун ҳам қизғин кураш олиб борилмоқда. Механика цехида маҳсулотнинг асосий қисми давлат Сифат белгиси билан чиқарилаётир. Халқ назоратчилари сифат учун юриш бошлаганлар. Уларнинг бу соҳадаги фаолияти деворий газета ва «Жанговар варақа»ларда мунтазам ёритиб борилмоқда.

Суратда: халқ назоратчиларидан (чапдан) О. Карпова, А. Гизбрехт ва Э. Муҳамедов навбатдаги сифат кўриги ҳақида суҳбатлашмоқдалар.

Ю. Богданов фотоси.

ШИКОЯТГА САБАБ БОР

Қорақалпоғистон АССР «Заготхлопкопром» бирлашмасига қарашли пахта тозалаш заводларида ишлаб чиқарилаётган маҳсулот сифатини ошириш учун бир қатор тадбирлар амалга оширилди. Янги технологик ускуналар ўрнатилганлиги сабабли бу ерда ишлаб чиқарилаётган толанинг 80,2 проценти ГОСТ нормасида бўлмоқда. Автоном республика халқ контроли комитети яқинда барча пахта тозалаш заводларида оммавий рейд ўтказиб, ютуқлар билан бирга жиддий камчиликлар ҳам рўй бераётганлигини аниқлади. Бирлашма корхоналари ўтган бир ярим йил ичида жойлардан 179 та рекламация олган. Уларда асосан толанинг сифатсиз тайёрланаётгани тўғрисида эътироз билдирилган. Пахта тойларига темир-терсаклар қўшилиб қолаётгани, ёғ томиб, кўп маҳсулот чиқит бўлаётгани ҳақида сигналлар ҳам бор. Масалан, Чимбой пахта тозалаш заводида ана шундай аҳвол рўй беряпти. Шу йилнинг 9-18 мартида тайёрланган 252 той пахта мутлақо сифатсиз эканлиги текширишда маълум бўлди. Беруний, Тўрткўл, Мангит пахта тозалаш заводларида эса ишлаб чиқарилган маҳсулот очиқ ҳавода сақланяпти. Бу ҳам тола сифатига путур етказмоқда. Автоном республика халқ контроли комитети «Заготхлопкопром» бирлашмаси раҳбарларига рўй бераётган камчиликларни тугатиш вазифасини топширди.

Халқ контроли *Саҳифаси*

ХАТГА ЭЪТИБОР — ЭЛГА ЭЪТИБОР ◆ АҲОЛИГА МАИШИЙ ХИЗМАТ КЎРСАТИШДАГИ ЖИДДИЙ КАМЧИЛИКЛАР ◆ МОЛИЯ ИНТИЗОМИ БУЗИЛЯПТИ ◆ АВТОМАШИНАЛАРГА ХИЗМАТ ҚАНДАЙ? ◆ ТИНГЛОВЧИЛАРНИНГ ВАҚТИ БЕКОР ЎТМОҚДА ◆ ЗАВОД ҚУРИЛИШИДАГИ НУҚСОНЛАР

ХАЛҚ КОНТРОЛИ КОМИТЕТЛАРИДА

СИЗГА ҚАНДАЙ ХИЗМАТ КЎРСАТИШЯПТИ

Республикада кийимни химиявий тозалаш хизмати қандай ташкил қилинган! Ўзбекистон ССР Халқ контроли комитети аҳолига хизматнинг бу турини оммавий текширишдан ўтказди ва бу иш қониқарсиз ташкил қилинганлигини аниқлади. Кийимни химиявий тозалаш план-топшириқлари 1972 йилдан бери мунтазам бажарилмай келмоқда. Беш йил ичида аҳолига 2,5 миллион сўмлик кам хизмат кўрсатилган. Республика хизматнинг бу тури бўйича Иттифоқда энг кейинги ўринда эканлиги, хизмат даражаси тобора пасайиб бораётгани бу соҳада аҳвол нақадар ташвишли эканлигини кўрсатиб турибди.

Кийимни химиявий тозалаш айниқса Андижон, Хоразм, Бухоро, Қашқадарё, Сирдарё областларида ёмон ташкил қилинган. Корхоналарнинг ишлаб чиқариш қувватларидан 32-69 процент фойдаланилмоқда. Қабул пунктларида хизмат маданияти ғоят паст даражада, буюртмаларни қабул қилиш ва топшириш тартиби бузилишига йўл қўйилаётир.

Тошкент шаҳар маиший хизмат кўрсатиш бошқармасига қарашли «Химчистка» фабрикаси тўрт йилдан бери планни бажармай келмоқда. Корхона шаҳар бўйича 150 ўрнига фақат 59 та қабул пунктларига эга. Кўчма пунктлар қониқарсиз ишлаяпти. Хизмат сифати паст. Масалан, ўтган йили ва шу йилнинг биринчи кварталида «тозаланди» деб айтилган 22 минг дона кийим-кечак корхонага қайтариб юборилган. 6487 та буюртма эса муддатидан кечиктириб эгасига топширилган, ҳар бир кийим учун нормадагидан 60 тийин кўп ҳақ олиб қолинган.

Шу вақтгача Тошкент шаҳрида гилам ва гилам маҳсулотларини тозалаш фабрикаси ишга туширилгани йўқ. Фабрика учун бундан уч йил аввал келтирилган 160 минг сўмлик ускуналар ҳамон бекор турибди.

Кийимни химиявий тозалаш корхоналари ўртасида алоқалар ўрнатилган эмас. Тошкент областидаги шаҳар-район маиший хизмат комбинатларининг кўпчилиги планни бажармаяпти. Ҳолбуки, Бекобод, Янгийўл, Чирчиқ, Ангрен, Олмалиқ комбинатларида ишлаб чиқариш қувватларидан фойдаланиш даражаси 32-60 процентнигина ташкил қилмоқда. Областдаги 190 та колхоз ва совхозлардан 21 та хўжаликдагина стационар қабул пунктлари ишлаб турибди.

Бундай аҳвол Қашқадарё области ва Қорақалпоғистон АССРда ҳам рўй бермоқда. Қашқадарё областида киши бошига хизмат кўрсатиш 3 тийинни, Қорақалпоғистон АССРда эса 2 тийинни ташкил қилган. Ўзбекистон ССР Аҳолига маиший хизмат кўрсатиш министрлиги раҳбарлари мавжуд камчиликларни тугатиш тадбирларини белгиламаётир. Интизомни бузувчилар била муроса қилиб келинмоқда. Ўзбекистон ССР Халқ контроли комитети республика аҳолига маиший хизмат кўрсатиш министри А. Бродова ва министр ўринбосари Б. Умаров ўртоқларга рўй бераётган камчиликларни тугатиш, аҳолига хизмат кўрсатишнинг бу муҳим соҳасини намунали ташкил қилиш вазифасини топширди.

ЧИҚИМИ ЧАҚМАЙДИМИ?

Сурхондарё областидаги бир қатор ишлаб чиқариш корхоналари ва ташкилотларида тежамкорлик ва иқтисод қилиш режимига риоя қилинмаяпти. Буни ташкилотлар томонидан темирйўл вагонлари узоқ вақт ушлаб қолинаётганлиги мисолидан ҳам кўриш мумкин. Область бўйича ўтган йил мобайнида вагонлар вақтида бўшатиб олинмай, белгиланган 3,2 соат ўрнига ўртача 6,2 соатдан тутиб турилган. Натижада корхона ва ташкилотлар темирйўл идораларига жами 170 минг сўм жарима тўлаганлар. Бундай аҳвол айниқса, Сариосиё темир-бетон буюмлари ва конструкциялари заводида, «Главснабсбыт» базасида, тош майдалаш ва саралаш заводида, Амузанг кўчма механизациялашган колоннасида тез-тез содир бўлмоқда. Бу ташкилотлар раҳбарларининг масъулиятсизлиги сабабли жарималар миқдори ҳозиргача 5-7 минг сўмга етиб қолди. Сурхондарё область халқ контроли комитети текшириш ўтказиб айбдор шахслардан давлатга етказилган зарарнинг бир қисмини ундириб олишга қарор қилди.

СИФАТ УНУТИЛГАЧ...

Ғузор район колхозлараро қурилиш бошқармаси бир қатор объектларни сифатсиз бажарганлиги тўғрисида район халқ контроли комитетига шикоят тушди. Комитет текшириш ўтказиб, бошқармада қурилиш сифатини яхшилаш ҳақида сира ғамхўрлик қилинмаётганлиги, план-топшириқларни тезроқ бажариш учун суръатга зўр берилмаётганлигини аниқлади. Масалан, Гагарин номли колхозда 624 ўринли мактаб чала-ярим қурилиб, камчиликларини тугатиш учун қўшимча 1396 сўм маблағ сарфланган. Шу колхозда қурилган 90 ўринли болалар боғчаси ҳам қабул комиссияси томонидан брак қилинди. Бошқарма нуқсонларни тугатиш учун қўшимча 3510 сўмлик иш бажаришга мажбур бўлди.

Бундай воқеалар бошқа объектларда ҳам рўй бериб турибди. Прорабларидан Эргаш Чоршамбиев, Йўлдош Элмуродов бошлиқ участкаларда айниқса сифатсиз ишга йўл қўйилмоқда. Бошқарма бошлиғи Алимардонов участка раҳбарларининг масъулиятини ошириш ўрнига камчиликлар билан муросасозлик қилмоқда. Район халқ контроли комитети бошқарма бошлиғи Алимардоновга хайфсан эълон қилди. Э. Чоршамбиев ва И. Элмуродов ўртоқлардан давлатга етказилган зарарнинг бир қисмини ундириб олиш тўғрисида қарор қабул қилди.

СОВУРИЛГАН СЎМЛАР

Одам нафс балоси деган иллатни ўзига сира-сира яқин йўлатмасин экан. Борди-ю, бунинг уддасидан чиқа олмаса, нафси ғолиблик қилса, ўша кундан бошлаб атрофдагиларнинг ғазаб ва нафратига дучор бўларкан.

Кишиларнинг кўзига даставвал туппа-тузук бўлиб кўринган С. Рябченко ана шундай нафс бандаларидан бўлиб чиқди. Фарғона шаҳар соғлиқни сақлаш бўлимига қарашли 3-болалар боғчасининг хўжалик ишлари мудири бўлмиш бу аёл мана-ман деган бухгалтерларнинг ҳам кўзини шамғалат қилиб, қолаверса, ясли мудири А. Шубина олдида ўзининг жамики маҳоратларини ишга солиб, бир неча йил давомида давлатнинг 2910 сўмини ҳазм қилиб юборди.

Хўш, қандай қилиб, дерсиз. Бунинг учун С. Рябченко унчалик бош қотириб ўтиргани йўқ. Фақат А. Шубинанинг кўнглини тополди, холос. Мудирнинг розилигини олиб, 1974 йил октябридан А. Смирнова деган номи бору, ўзи йўқ аёлни энагаликка расмийлаштирди-да, 1975 йилнинг 20 апрелигача унинг номига ёзилган 1439 сўм 64 тийинни чўнтагига урди. Кейин Б. Силова деганни ўйлаб топиб, уни ҳам уч ойдан кўпроқ «ишлатди» ва ғойибдан келган 237 сўмни ялтироқ сумкачасига солиб, мамнун жилмайди...

Ясли мудири А. Шубина С. Рябченкога «бўш келма», дегандай, шама қилиб қўйди. Шундан кейин хўжалик ишлари бўйича мудир тарбиячи А. Маликовага навбатчилик қилмаган кунлари учун ҳам ҳақ ёзиб, 461 сўм 45 тийинни учирма қилди. Ўша кунлари И. Шелухина деган тарбиячи ишдан бўшаб, Қувасойга кўчиб кетган эди. Рябченко бундан ҳам фойдаланди. Тўрт ой давомида Шелухинанинг номига маош ёзиб, ведомостга ўзи имзо чекди. Нафс дегани қурсин. Текин пулни чўнтагига урганин сари мудирнинг иштаҳаси очилгандан очилаверди. А. Каденцова, Л. Тешабоева, Л. Куликова, Попова, Л. Соколова деган ходимларнинг номига ҳам турли йўллар билан маош ёздириб, ўзи олди. Сир очилиб, ясли мудири Шубинанинг ҳам, унинг ҳамтовоғи Рябченконинг ҳам қилмиши аён бўлиб қолгач, тўрт томонга зир югуриб, ўзларини фариштадай пок қилиб кўрсатишяпти.

Охунбобоев район халқ маорифи бўлимининг мудири Х. Ҳомидов, бош бухгалтер Н. Бозоров ўзлари пешона тери тўкиб топган пулларидан, айтайлик, битта эллик тийинликни кўзни чирт юмиб, сувга отиб юборишадими — йўқми, буни билмадик. Аммо давлатнинг минг-минг сўмлаб пулини шамолга совуришга келганда, ҳозирча Фарғона областида уларнинг олдига тушадиган азамат топилмай турибди. Мудир билан бош бухгалтер кўрсатган каромат туфайли бўлим ходимларидан 12 кишига юқори синфларда ўтказилмаган дарслар учун 1249 сўм тўлаб юборилган. Бундан ташқари, уларнинг отпуска ҳақига яна 1753 сўм қўшиб ҳам берилди. РайОНО раҳбарларининг валломатлиги тутиб кетиб, мактабларда ўриндошлик йўли билан ишлайдиган тўққиз инспекторга ўтган йилнинг август ойида қилинмаган ишлар учун яна 333 сўмни қўш қўллаб тақдим этишди.

Буниси ҳали ҳолва, манави гапларга қулоқ солинг. Яна шу райОНОдаги саҳий амакиларнинг амри билан икки йил ичида райондаги 46 та мактабнинг директорлари, илмий бўлим мудирлари, директор ўринбосарларига рухсат этилганидан ташқари ўтилган дарслар учун 11.955 сўм, лаборатория ходимлари ва бошқаларга 5240 сўм қонунсиз тўланди.

Район халқ маорифи бўлимида бундай талон-торожлар, «торт-торт»лар кунда бўлмаса ҳам, кун ора рўй бериб турибди. Бўлим мудири Ҳ. Ҳомидов, «киссамдан эмас, кассадан тўлаяпман-ку», деб ўтган йилнинг июнь ойида мактабларнинг педагогик коллективлари меҳнат отпускасига чиқиб кетганларида еттита мактаб директорига, гарчи улар ариза ёзиб беришмаган бўлсалар-да, гўё ўқитувчиларнинг маоши ҳисобига деб 50 сўмдан 900 сўмгача, жами 2460 сўм тўлаб юборди. Бели оғримаганнинг нон ейишини кўр, деган гап худди ана шу талон-торожчиларга қарата айтилган бўлса керак.

Тўғри, Фарғона область халқ контроли комитети район халқ маорифи бўлимининг мудири Ҳ. Ҳомидовга қаттиқ хайфсан бериб, икки ойлик иш ҳақини ушлаб қолиш, бош бухгалтер Н. Бозоровни эса ишдан четлаштириш тўғрисида қарор чиқарган эди. Лекин тааажжубки, область халқ маорифи бўлими раҳбарлари Охунбобоев района ва бошқа бир қатор шаҳар ва район халқ маорифи бўлимларида молия интизомини бузиб, иш ҳақи фондини беҳуда совураётганларга нисбатан қаттиқ чора кўришга ботинмаётганга ўхшайдилар. Шу сабабли мансабидан, лавозимидан фойдаланиб, давлат маблағини ўмариб қолишга интилаётганлар бир эмас, кўплаб топилмоқда.

Қувасой шаҳридаги махсус мактаб-интернат директори Ҳ. Тўхтаев билан молиявий ишлар ҳақида сўзлашсангиз, тийиннинг қадри тўғрисида сизга соатлаб ваъз ўқиши мумкин. Хўш, амалда-чи? Амалда у нуқул бунинг тескарисини қилади. Масалан, Ҳ. Тўхтаев 1975 йил августида Р. Жалиловани мактабга фаррошликка қабул қилган эди. Лекин у 1976 йилнинг сентябригача бу ишни бажармаган бўлса ҳам, 828 сўм маошни қуртдай санаб олди. 1973 йилда 69 сўмлик маош билан шундай ишга қабул қилинган М. Юсупов ҳам 1976 йилнинг сентябригача супуриб-сидириш деган ишнинг ёнидан ҳам ўтмай 3105 сўм ҳақ олди. Директор бу билан чегараланиб қолмади. Эҳтиёж бўлмаса ҳам, овқат учун белгиланган нормани ошириб яна 727 сўмнинг бошига сув қуйди, ўқувчиларнинг сонини ошириб кўрсатиш йўли билан 1409 сўмни шамолга совурди. Мактабда қурилган икки айвон учун ведемость ёздирди-да, унга тўрт устанинг номини киритиб, имзоларни ўзи чекиб юборди. Шу йўл билан 633 сўмни киссасига урди. Кейин маълум бўлишича, бу айвонларни ҳеч қандай ҳақ олмай мактаб коллективи қуриб берган экан.

Директорнинг ғалати-ғалати «тантиликлари»ни эшитган киши ёқа ушламай иложи йўқ. У мактаб-интернатнинг 606 сўмлик инвентарини ота меросидай турли ташкилотларга бўлиб берди.

Гапни энди бошқа соҳадан эшитинг. Фарғона область пиллачилик бошқармасига қарашли бир қатор бош пилла сушилкаларининг раҳбарлари пинакларини ҳам бузмай: «қуритилган пайтда камайиб кетди, фалон бўлди, писмадон бўлди», деб неча-неча тонна пиллани чегириб ташлашдан ҳам тойишмаяпти. Тўғри, пилла сойда ётган тош эмас, сушилкага тушса қурийди, вазни камаяди. Шуни назарда тутиб, қуритиш жараёнида маълум миқдордаги пилла вазни камайиши норма қилиб белгиланган. Аммо 1976 йилда Бувайда район бош пилла сушилкасининг раҳбарлари оз эмас, 11950 килограмм пилла қуриб кетди, деб кўзларини лўқ қилиб туриб олишди. Бу — 154 минг сўм шамолга учди, деган гап. Марғилондаги сушилканинг масъул ходимлари бувайдалик ҳамкасбларидан ҳам ошиб тушишди. Бу ерда 13780 килограмм пилла чегириб ташланди. Шундай қилиб, ўтган йилнинг ўзида бош сушилкалар раҳбарларининг «холис хизматлари» сабабли давлатнинг 370 минг 656 сўмлик маблағи беҳуда исроф бўлди. Область пиллачилик бошқармасининг бошлиғи А. Раҳимов эса бунга сира ҳам парво қилмади.

Халқ мулки — муқаддас. Тежамкорлик, давлатнинг ҳар бир сўмини, ҳар бир тийинини ўрнида сақлаш, самарадорлик учун кураш шу куннинг энг муҳим вазифасидир.

А. АХРОРОВ,
Ўзбекистон ССР Молия министрлиги контрол-тафтиш бошқармасининг Фарғона области бўйича бош контролёр-ревизори.

О. ҲАКИМОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ОШКОРАЛИКДА ГАП КЎП

Гулистон шаҳрининг «Жилгородок» массивидаги муҳим объектларнинг бирида иш аввал ғайрат билан бошланди-ю, лекин бора-бора меҳнат интизоми бўшашиб, қурилиш суръати сусайиб кетди. Вақт ўтиб борар, аммо суръат ўсмас эди. «Промгражданстрой» трестининг 106-кўчма механизациялашган колоннаси партия ташкилоти бюроси муҳим объектдаги аҳволни атрофлича муҳокама қилиб, қурилиш суръатини тезлаштириш юзасидан тадбирлар белгилади. Бу тадбирларга асосан, жумладан, колонна халқ контроли группасига мазкур қурилишдаги ишларни изчил назорат қилиб бориш, мавжуд камчиликларнинг тугатилишига эришиш вазифаси топширилган эди. П. Жилкин раис бўлган халқ контроли группаси ишга шаҳдам киришди. Бу ерда ҳар куни махсус «Бугунги ишларимиз экрани» чиқарила бошланди. Унда ибратли ишлар мақталиб, рўй бераётган камчиликлар аниқ фактлар асосида очиб ташланиб, ишёқмас ва прогулчилар қаттиқ танқид остига олинар эди.

Халқ назоратчиларининг ибратли ишлари ижобий натижа бера бошлади. Муҳим объект ҳисобланган ўрта мактаб қурилишида ишлар кун сайин жонлана борди. Бир ярим ой ичида «Молния» ва «Жанговар варақа»ларнинг 53 та сони чиқарилди. Уларда қоришма цехи ишидаги камчиликлар, қурилиш материалларини ташийдиган шофёрларнинг ўзбошимчалиги-ю, найранглари, маош олгандан кейин ишга чиқмай қўядиган ва прогул қилиб юрадиган кишилар, иш вақтида шахсий юмушлари билан овора бўладиган идора ходимлари қаттиқ танқид қилиб борилди. Муҳим масалалар бўйича оммавий рейдлар ўтказилди. Ҳал қилиниши лозим бўлган кўпгина муаммолар кўчма колонна маъмурияти ва партия ташкилоти бюроси эътиборига ҳавола этилди. Натижада қурилишда меҳнат интизоми мустаҳкамланди, ишда сифат ва самарадорлик ошди. Муҳим объект белгиланган муддатда қуриб битказилди.

Кўчма колонна халқ контроли группасининг 12 нафар аъзоси бўлиб, улардан олти киши коммунистлардир. Группа аъзолари меҳнатда обрў қозонган, актив жамоатчи ва ташкилотчилардир. Масалан, Юсуф Маъмутовни олиб кўрайлик. У кўп йиллардан бери қурилиш бригадасига бошчилик қилмоқда. Унинг бригадаси ҳар доим мусобақа ғолиби, ойлик ва квартал планларини мунтазам 130-140 процентга етказиб бажаради. Бригадирнинг ўзи талабчан ва ғоят меҳнатсевар. Шунинг учун ҳам уни ҳамма ҳурмат қилади. Маслаҳатларига қулоқ солади. Танқидий гапларидан тўғри хулоса чиқариб олади. Арматурачилар бригадасининг бошлиғи Р. Мугаттаров, қурувчи Н. Радаева каби халқ контроли группаси аъзолари ҳақида ҳам ана шундай илиқ гапларни айтиш мумкин.

Кўчма механизациялашган колонна назорат ишининг ошкоралиги ва оммавийлигига бағишлаб ўтказилаётган шаҳар ва область кўрикларида актив қатнашиб, икки марта биринчиликни қўлга киритди. Яқинда область халқ контроли комитети «Промгражданстрой» трестига қарашли 106-кўчма механизациялашган колонна халқ контроли группасининг бу борадаги ташаббусини оммалаштирувчи махсус плакат чиқарди. Шаҳар халқ контроли комитети ҳам ўз навбатида бу илғор группа тажрибасини ўрганиб, барча назоратчилар ўртасида кенг оммалаштирмоқда, ҳамма жойда назоратнинг таъсирчанлиги, самарадорлиги ва ошкоралигини таъминлаш юзасидан конкрет тадбирлар белгилаб, амалга оширмоқда.

Д. ҚУЛМАТОВ,
Гулистон шаҳар халқ контроли комитетининг раиси.

БЎЛДИ ҚИЗИҚ ҲАНГОМАЛАР...

«ХИЗМАТДАН ДОД»

«Жигули» енгил автомашинаси бор одамлар шундай дейдиган бўлиб қолишди: «Автомарказнинг хизмати қурсин, иккинчи марта шу ерга келмай ҳам, қуймай ҳам». Тошкент ихтисослаштирилган автомарказ ва унинг корхоналарида бўлган киши бу гапларни кунда неча бор эшитиши мумкин. Автомарказ директори Т. Қосимов ва бош инженер ўринбосари В. Ли ҳам бу гапларни эшита-эшита пишиб кетишган, парво ҳам қилишмайди. Бўлмаса «Жигули» автомашиналари эгалари бу ердан норози бўлиб кетишмас эди. Автомарказ ва унинг корхоналарида ремонт ва хизмат кўрсатиш сифати ҳаддан ташқари пасайиб, шу кун талабига жавоб беролмайдиган бўлиб қолмоқда. Буюртмалар олиш, ҳисоб ва ҳисоботлар ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Буюртмачилар ҳақига хиёнат қилиш ҳоллари ҳам рўй беряпти. Автомашиналарга уйда хизмат кўрсатиш суст жорий қилинмоқда. Бундай хизматни кўрган буюртмачиларнинг «хизматингдан дод» деяётганининг сабаби ҳам ана шунда. (НАЗОРАТ МАТЕРИАЛЛАРИДАН).

ЎҚИШДАН МАҚСАД...

Ўзбекистон ССР Коммунал хўжалик министрлиги қошида малака ошириш курси очилди. Бу курсда министрлик идоралари ходимлари малака оширадиган бўлишди. Курснинг ўқув программаси ҳам тузилди, ўқитувчилар белгиланди. Ҳаш-паш дегунча машғулотлар ҳам бошлаб юборилди. Аммо тез орада малака ошириш мақсадида келган тингловчиларнинг ҳафсаласи пир бўлди. Чунки ўқиш-ўқитиш ишлари нотўғри ташкил қилинган эди. Бирор ихтисослик бўйича маълумотсиз кишилар ўқитувчи қилиб тайинлангандан кейин, улар ўтказган машғулотнинг таъсирчанлиги ва самарадорлиги нима ҳам бўларди? Тингловчиларнинг вақтлари бекор ўтаётгани қоляпти, холос. Ўқитувчилар программага сира ҳам риоя қилишмаяпти. Баъзан бир киши бир неча соҳа бўйича бир группанинг ўзида кунига олти-саккиз соатдан лекция ўқимоқда. Курс раҳбарлари (директори И. Терновский) ҳам «Ортда қолган номард», деб ўқув йилида нормадаги 480 соат ўрнига 1000 соатгача лекция ўқимоқдалар. Ўқала методист ҳам тажрибасиз ва малакасиз бўлганлиги сабабли тингловчиларга ҳеч нарса беришолмаяпти. Хуллас, Ўзбекистон ССР Коммунал хўжалик министрлиги қошидаги ходимларнинг малакасини ошириш ва тайёрлаш курсида ана шундай аҳвол рўй бермоқда. (НАЗОРАТ МАТЕРИАЛЛАРИДАН).

СИФАТСИЗ ВА СУРЪАТСИЗ

Бутун бир завод қурилишида бракка йўл қўйилди. Ортиқча маблағ, қўшимча меҳнат сарфланди, қанчадан-қанча кишиларнинг қилган меҳнати зое кетди. Хўш, айбдор ким-у, сабаб нима? Ўзбекистон Қурилиш материаллари саноати министрлигига қарашли Ильичевск ғишт заводи қурилишига «Союзгипрострой» институти ишлаб чиққан типовой лойиҳа қабул қилиб олинди. Лойиҳани кўриб чиққан Тошкент «НИИстромпроект» институти (директори Борминский) масъулиятсизлик кўрсатиб, бу лойиҳани маҳаллий шароитга мослаштирмади. Корхона қурилиши бошлангандан кейингина лойиҳанинг сифатсизлиги маълум бўлиб қолди. Туннель печлари нуқсонлари борлиги маълум бўлгач, «НИИстромпроект» институти бир қатор технологик схема усулларини ўзгартиришга мажбур бўлди. Шунда ҳам ғиштни қолиплаш учун ўрнатиладиган пресс остига пойдевор қўйишда камчиликка йўл қўйилди. Иккита печни қайта қуришнинг ўзига қўшимча 80 минг сўм сарфланди. Қурилиш муддати ўн тўрт ойга кечикди. Қурилиш муттасаддилигини зиммасига олган Андижондаги 24-қурилиш тресті етарли ишчи кучлари ажратмади. Қурилиш графиги мунтазам бузилиб турди. План-топшириқлар бирор йил ҳам бажарилмай келди. Натижада йилига 52 миллион дона ғишт ишлаб чиқариш қувватига эга бўладиган заводнинг биринчи навбат қурилиши уч ярим йил ўрнига етти йилдан бери тугалланмай келмоқда. 24-қурилиш тресті раҳбарлари (бошқарувчиси М. Маҳкамов) завод қурилишини ҳамон орқага суриб келмоқдалар. (НАЗОРАТ МАТЕРИАЛЛАРИДАН).

Расмларни А. Холиқов чизган.

ҚЎҚОНДА ЯНГИ АЭРОПОРТ

Куни кеча қадимий Қўқон бағрида бунёд этилган янги аэропортга биринчи марта Тошкент — Қўқон маршрути бўйича ЯК-40 самолёти келиб қўнди. Самолётни бошқарган тажрибали учувчилардан А. Голиков, М. Нуриддинов ва Е. Филатовларни аэропортга тўпланган юзлаб қўқонликлар қизғин табрикладилар.

Аэропорт очилиши муносабати билан тантанали митинг бўлди. Унда Ўзбекистон Гражданавиацияси бошқармаси бошлиғи, СССРда хизмат кўрсатган учувчи Г. Рафиқов, Фарғона область ижроия комитети раисининг ўринбосари П. Догонкин, Қўқон шаҳар ижроия комитети раиси Ш. Хўжаев, шаҳар партия комитети секретари Н. Емельянов, маҳаллий авиакорхона командири, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони З. Расулов, аэродром комплексини бунёд этишда фаол меҳнат қилган республика қурилиш министрлигининг 113-кўчма колоннаси ва «Узтрансспецстрой» махсус бошқармаси вакиллари тўпланганларга қарата табрик сўзлари айтдилар.

Янги аэропорт проекти Тошкент «Узгипроавтодор» институти коллективи томонидан ишлаб чиқилган.

Саноат потенциалининг ўсиши билан эски шаҳар марказидаги эски аэропорт торлик қилиб қолди. Шунинг учун ҳам архитектор ва инженерлар янги аэропорт учун Қўқондан 13 километр наридаги жойни танладилар. Янги йилдан бу ерда иккинчи қурилиш бошланади. Бунда соатига 100 пассажирни манзилига йўллайдиган аэровокзал, маъмурий ва ишлаб чиқариш бинолари ҳам бўлади. Бора-бора бу ерда авиакорхоналарнинг барча хизмат турлари марказлаштирилади. Жумладан, Фарғона области боғлари ва пахта плантацияларини дорилайдиган АН-2 ва янги вертолётлардан КА-26 каби транспорти бўлган қишлоқ хўжалик авиациясига ҳам қулайлик туғдиради.

Шундай қилиб, давлат комиссияси кўҳна шаҳарнинг янги ҳаво дарвозасининг ишга тушганлиги тўғрисидаги ҳужжатга имзо чекди. 5 июндан бошлаб бу ерга Тошкентдан турли рейсларда самолётлар қатнай бошлайди. Кейинроқ Қўқондан, Самарқанд, Бухоро, Душанба ва Фрунзе шаҳарларига ЯК-40 ва АН-24 ҳаво лайнерлари ҳам уча бошлайди.

А. ДИНОРОВ.

РЕСПУБЛИКА БЕШИНЧИ КИНОФЕСТИВАЛИ

Июнь ойининг дастлабки кунларида қисқа метражли ва телевизион фильмлар анъанавий фестивалининг эмблемаси республика кўригига кино санъати усталари яратган янги асарларни томоша қилгани шинавандаларни бешинчи марта тўплайди. Бу сафар фестиваль Андижонда ўтказилади. Шу конкурсда қатнашадиган лентал аниқлаб қўйилди.

Фестиваль М. Қаюмовнинг «Партиянинг сўзи ва иши» ва режиссёр Х. Иброҳимовнинг «Съезддан съездгача» ҳужжатли фильмлари намойиши билан очилади. Ўзбек кинематографиячилари Н. Никитин романи мотивлари асосида марказий телевидение учун суратга олган уч серияли «Бу Қўқонда бўлган эди» телевизион картина ҳам фестиваль экранида намойиш қилинади. Фильмни режиссёр Учқун Назаров суратга олган. «Узбектелефильм» режиссёр Т. Акромовнинг «Оқёл ҳақида баллада» фильмини тақдим этади.

Андижон экранида санъат, адабиёт, техника арбоблари, меҳнат кишиси ҳақидаги фильмлар намойиш қилинади.

(ЎзТАГ).

ТАБИАТ ВА ИНСОН

ОҲУЛАРНИНГ ЯНГИ МАНЗИЛГОҲИ

Қизилқумнинг ўрта зонасида, қумли барханлар орасида жайронлар етиштирувчи Бухоро махсус қўриқхонаси жойлашган. Мамлакатимиздаги 5600 гектар майдондан иборат бўлган бу ягона қўриқхонага жайронларнинг — чўл оҳуларининг биринчи подаси келтирилди.

Қўриқхона майдони кенгаймоқда. Бу ерда ҳайвонлар учун барча шарт-шароитлар яратилмоқда. Қўриқхонада чўл зонаси учун хос бўлган бута ва ўтлар ўсмоқда. 2 минг гектардан ортиқ майдонга саксовул кўчатлари, 70 минг чинор ва қайрағоч экилди. Ёввойи шафтоли ва олчадан иборат ўрмон вужудга келди. Қўриқхонада бир неча кўллар ҳам мавжуд. Улар эски артезиан қудуқлари ўрнида пайдо бўлган.

Мамлакатда биринчи бўлган Бухоро махсус қўриқхонаси нодир жайронларни кўпайтиришда ёрдам беради. Бу ерда илмий-тадқиқот ишлари олиб бориш ҳам белгиланган.

А. АЛИЕВ.

Суратларда: (ўнгдан) қўриқхонага келтирилган жайронлардан бири, қўриқхона ишчиларидан Иброҳим Шерназаров ва Саид Ҳамидов.

А. Авазов ва С. Метелица фотолари (ЎзТАГ).

ПУШКИНХОНЛИК КУНИ ОЛДИДАН

А. С. ПУШКИН ВА ЎЗБЕК АДАБИЁТИ

Александр Сергеевич Пушкин. Рус шеъриятининг қуёши. Жаҳон адабиётининг нурафшон сиймоларидан бири. Фақат рус адабиётининг эмас, барча миллий адабиётларнинг ҳам фахри, ғурури.

Улуғ шоирнинг азиз номи Ўзбекистонда ўтган асрдаёқ кенг китобхонлар оммасига маълум бўла бошлади. Ўрта Осиёнинг Россияга қўшиб олинишининг биринчи объектив ижобий оқибатларидан бири ҳам шунда кўриндики, бу ўлка халқлари илғор рус маданияти билан, унинг чуқур демократик руҳ билан суғорилган адабиёти, санъати намуналари билан яқиндан танишиш имконига эга бўлдилар. Хусусан, 1899 йилда буюк шоир туғилган куннинг Тошкент ва бошқа шаҳарларда ҳам кенг нишонланиши, газеталарда унинг ҳақида мақола ва хабарлар эълон қилиниши, шоир асарларининг ўзбек тилига ҳам таржима қилина бошлаши маданият соҳасидаги катта янгиликлардан бўлди. Улуғ Октябрь социалистик революциясигача шоир асарларидан бир нечаси («Боқчасарой фонтани», «Шоир» ва бошқалар) насрий йўл билан таржима этилиб, ўзбек китобхонларига етказилди. Бу ўша давр таржимачилигининг ўзига хос хусусиятларидан бири эди. «Балиқчи ва балиқ ҳақида эртак» асари эса маҳорат билан шеърий усулда таржима қилинди. Бу фактлар ҳаммаси ўзбек адабиётининг рус адабиётига яқинлашувидаги, умуман таржимачилигимиздаги, маданиятимиз тарихидаги принципиал аҳамиятга эга бўлган ҳодисалар эди.

Улуғ рус адабиёти билан тўла ва чинакам танишиш, унинг дурдоналаридан атрофлича баҳраманд бўлиш имконияти совет давридагина туғилди. Ўз даврида эрк учун ташна бўлиб яшаган, ижод қилган, ниҳоят қора реакция билан курашда ҳалок бўлган даҳо санъаткор Пушкиннинг озодлик ҳақидаги муқаддас орзулари Улуғ Октябрь туфайли юзага чиқди. Шу билан бирга унинг ўз ҳаётбахш шеърий ижодиёти, унинг порлоқ тақдири, келажаги ҳақида башорат билан:

Бутун буюк Русияни чулғаб
олур овозам,
Ундаги ҳар бир улус мени
ёдлайди ҳар чоқ! —

деган гаплари ҳам бизнинг давримизда тўла намоён бўлиб у барча халқларнинг севимли шоирига айланди.

Ёрқин талант билан бутун башарият учун ижод этган Пушкин ҳаёти ва ижодини ўрганиш ўрта ва олий мактаб программаларидан ўзига муносиб ўрин эгаллаб, шоирнинг шеър ва достонлари, прозаик ва драматик асарлари оммавий тиражларда нашр этила бошланди.

Совет Иттифоқида яшовчи барча миллатларнинг А. С. Пушкинга бўлган маҳр-муҳаббати беқиёс каттадир. 1937 — 1949 йилларда ўтказилган шоир юбилейлари халқимиз ҳаётида катта воқеа бўлди. Пушкин асарлари ҳар бир ўзбек ва қозоқнинг, туркман ва тожикнинг, озарбайжон ва грузиннинг, қорақалпоқ ва қирғизнинг хонадонига кириб борди. Бу юбилейлар барча совет халқларининг буюк маданият байрами сифатида нишонланди. Шоирнинг янгидан-янги асарлари ўнларча тилларда жаранглай бошлади.

Совет давридаги ўзбек маданиятини, ўзбек совет адабиёти тараққиётини Пушкинсиз тасаввур этиш мумкин эмас. Янги поэзиямизнинг асосчиларидан бири бўлган Ғафур Ғулом ўз биографиясида революциянинг биринчи кунларидаёқ рус адабиётини, Л. Н. Толстой, Пушкин, Лермонтов асарларини муҳаббат билан ўқиб ёд ола бошлаганини ёзади. Пушкин шеърияти ҳар бир ўзбек совет қаламкаши учун 20—30-йиллардан бошлабоқ ижод мактаби, маҳорат мактабига айланди. Ўзбек адабий тилининг жонли халқ тилига яқинлашувида, янги адабий тил сифатида шаклланишида, ўзбек поэзиясида янги замон руҳини янада халқчилроқ шеърий формаларда ифодалашда, бармоқ вазнининг етакчи вазнга айланишида, рус шеърияти поэтикасига хос қатор хусусиятларнинг ўзбек совет шоирлари ижодиётида ҳам ўз аксини топишида, биринчи навбатда, Пушкиннинг роли катта бўлди. Ўзбек совет шеъриятида Пушкин туфайли на арузга, на бармоққа алоқаси бўлмаган янги вазнлар, янги қофиялаш системалари, янги шеър турлари, янги шеърий интонация ва ифодалар юзага келди.

Пушкиннинг ўзбек совет адабиёти ривожига таъсири аввало шеърий таржималар туфайли содир бўлди. 30-40 йилларда шоир асарларининг ўзбек тилига таржимаси билан ўша даврнинг энг кўзга кўринган йирик шоирлари шуғулланди. Ҳ. Олимжон, Ғафур Ғулом, Ойбек, М. Шайхзода, Миртемир, Уйғун кабилар бу ишга бош қош эдилар. Улуғ шоирнинг лирик шеърларини мумкин қадар оригинал формасига, тилига яқин этиб таржима қилишда Мақсуд Шайхзода Миртемир маҳорат кўрсатдилар. Уларнинг таржимасида шоирнинг кўпгина революционерлар авлодларини ҳаяжонга солган «Чаадаевга атаб», «Денгизга», «Бахус», «Сибирга мактуб», «Анчар — заҳар дарахти», «Ҳайкал» каби ўнлаб ажойиб шеърлари ўзбек китобхонлари қалбидан, онгидан чуқур жой олди.

40-йилларда Пушкин таржималари, унинг нурафшон шеъриятининг чинакам мухлислари сафига янги авлод келиб қўшилди. Улардан Зулфия, Ҳамид Ғулом, Шуҳрат, Рамз Бобожон, Илёс Муслим, М. Бобоев, Асқад Мухтор, Мирмуҳсин, Ш. Саъдулла ва бошқалар алоҳида фаоллик кўрсатдилар. Ижодкорларимиз буюк шоир шеъриятига чуқур кириб, ундаги маҳорат сирларини, бой тажрибани ўргана ва ўзлаштира борганлари сари ўзбек поэзиясининг тематик ва шаклий ранг-баранглиги ҳам орта борди. Хусусан ўзбек поэзиясида гражданлик мотивларининг, эрксеварлик, ватанпарварлик туйғуларининг, революцион руҳнинг, оптимистик дунёқарашнинг кучая боришида Пушкин лирикасининг алоҳида роль ўйнагани шак-шубҳасиздир.

Традицион достон тушунчасидан фарқли ўлароқ совет даврида ўзбек адабиётида поэма жанри вужудга келди. Бунда ҳам Пушкиннинг роли, унинг поэмаларининг ўзбек тилига таржима қилинишининг аҳамияти катта бўлди. Ҳамид Олимжон шоирнинг «Кавказ асири», Усмон Носир «Боқчасарой фонтани», Ғафур Ғулом «Граф Нулин», Т. Фаттоҳ «Лўлилар», Миртемир «Руслан ва Людмила», М. Шайхзода «Мис чавандоз» поэмаларини, драматик асарларини юксак шеърий илҳом билан таржима қилдилар. Масалан, «Кавказ асири» таржимасидаги:

Давра қуриб бўсағаларда
Ўлтуради бир тўда черкас.
Кавказнинг эр-ўғилларига
Бўлмиш эди букун мавзу,
баҳс
Жанглардаги таҳлика, ғавғо,
Арғумоқ от, ҳаёт ва
жўшқин...

каби сатрларини ўқир эканмиз, мазкур достон худди она тилимизда ёзилгандай ҳис этилади. Таржимон-шоир оригиналдаги нозик эҳтиросни тўлалиги билан беришга, романтик кўтаринкиликни ўз таржимасида бошидан охиригача сақлашга интилади ва бунга эришади. Адабиётнинг юксак талант билан яратилган асарларини биз, ўртоқ Л. И. Брежневнинг ибораси билан айтганда, «миллий бойлик» сифатида баҳолар эканмиз, яхши таржима асарларига ҳам, шу жумладан Пушкин асарларининг таржималарига ҳам шу нуқтаи назардан қараймиз ва уларни қадрлаймиз.

Пушкин адабий меросини ўзбек китобхонларига етказиш йўлидаги энг катта муваффақият Ойбек томонидан 30-йилларда «Евгений Онегин» шеърий романининг таржима қилиниши бўлди. Ойбек ўзига хос улкан жасорат билан бу ғоят мураккаб ишга қўл уриб, жаҳон адабиётидаги энг нодир ва ўзига хос реалистик эпопеяни ғоят билимдонлик ва поэтик усталик билан ўзбекчалаштирди. Улуғ рус танқидчиси В. Г. Белинский бу асарни «рус ҳаётининг қомуси» деб атаган эди. Ойбек ана шу комусий асарни ҳар бир деталига, ҳар бир поэтик санъатига диққат бериб, шу билан бирга асардаги бой ранг-баранг бадиий тасвирни ўзбек китобхонлари руҳига яқинлаштириб таржима қилди. Таржима учун танланган шеърий вазн оригиналдаги вазнга нисбатан хиёл узунроқ бўлса-да (11 бўғин), бу асардаги ғоя ва картиналарни тўлароқ беришга ёрдам берди. Ойбек таржимасини ўқиган киши XIX асрнинг биринчи ярмидаги Россия ҳаётининг деярли ҳамма томонлари ҳақида, ундаги ички зиддиятлар, илғор фикрли одамларнинг маънавий ҳаётидаги нозик тебраниш ва нуқталар ҳақида конкрет тасаввур ҳосил қилади. Бир ўринда, масалан, Пушкин ўз давридаги ялтироқ шеърбозликни, традицион образ ва қофияларга берилишни танқид қилади. Буни Ойбек эса ўз таржимасида қуйидаги формада жуда гўзал ифодалай олган эди:

Мана, чарсиллайди изғирин,
совуқ
Далалар бағрига сочди
кумуш гул...
[Ўқувчи кутади бунга
мувофиқ
Қофия; мана тез ола қол:
булбул!].

Бу парчанинг муваффақиятли чиққанини ўз вақтида роман таржимасининг биринчи нашрига сўз боши ёзган Отажон Ҳошим ҳам махсус таъкидлаб ўтган эди.

Пушкиннинг «Евгений Онегин» ва бошқа поэмаларининг катта сўз усталари томонидан ўзбекчага таржима қилиниши ўзбек адабиётида, бир томондан, социалистик реализм методи доирасида романтик услубнинг пайдо бўлиши ва ривожланишига хизмат қилган бўлса, иккинчи томондан, шу методнинг ўзининг ривожланиши ва мустаҳкамланишига ёрдам берди. Ҳамид Олимжоннинг «Зайнаб ва Омон», Ойбекнинг «Навоий», «Қизлар», «Ҳамза», У. Носирнинг «Норбўта», «Нахшон» каби поэмалари шундан гувоҳлик беради. Умуман, Пушкин достонларининг таржимаси ўзбек совет шоирларига воқеликни яхшироқ кўриш, уни мумкин қадар реал, аниқ, предметли этиб тасвирлашга, инсон характерини реал ҳаёт фонида ёрқин, ҳаққоний тасвирлашга ўргатди. Хусусан, «Евгений Онегин» таржимаси билан 30-йилларнинг охиридан кейинги Ойбек поэмаларини бир-бирига таққослаш шундан гувоҳлик беради.

Адабиётимизнинг етакчи намояндалари учун Пушкинни ўрганиш, унинг ҳақида махсус мақолалар ёзиш, таржима қилиш, тарғиб ва ташвиқ этиш вақтинча ёки юбилей иши бўлиб қолмай, доимий вазифага айланди. Натижада Пушкин асарларининг (шеърлари, достонлари, шеърий романи, драматик ва прозаик асарлари) 1949 йилдаёқ ўзбек тилида тўрт томлиги юзага келди ва бу иш ҳамон давом этмоқда.

Ниҳоят, Пушкинни ўқиш, ўрганиш, унга бўлган самимий муҳаббат ўзбек совет адабиётида янги бир мавзунинг пайдо бўлишига олиб келди. Бу — Пушкин мавзуидир. Пушкин ҳақида шеър ёзмаган деярли бирон катта шоиримиз йўқ. Ҳамид Олимжон ва Ойбекнинг «Пушкин» номи билан ёзган шеърлари бунга энг гўзал мисол бўла олади. Бу шеърларда шоир образи эрк куйчиси, шеърий ижод даҳоси, реакцияга қарши жасур курашчи ва шу тенгсиз курашнинг қурбони сифатида таъсирли ифодалаб берилган. Ойбек шоир образига хитоб қилиб ёзади:

Кўзингда ёнаркан даҳо
қуёши,
Қалбингда куларкан олтин
бир баҳор,
Сени эзди қора даврнинг
тоши,
Сен кетдинг қолдириб мангу
чаманзор...

М. Шайхзода Улуғ Ватан уруши даврида ёзган «Кураш нечун?» шеърида халқимизнинг фашизмга қарши курашда «Навоий «Ҳамса»си, «Бобир ғазали», «Пушкиннинг достони, Толстой учун» ҳам кураш олиб бораётганини, ўзбек халқи учун энди Навоий, Бобир қандай қадрли бўлса, Пушкин, Толстой ҳам шу қадар севимли ва қадрдон эканини ҳаққоний ифодалаган эди. Бу фикрни Ҳамид Олимжон машҳур «Россия» деган шеърида яна ҳам жозибали қилиб айтди:

Невский ухлаган буюк
бешикда
Уйғонмоқ ўзи ҳам олий бир
ҳавас.
Пушкин пайдо бўлган ҳар
бир эшикда
Навоий шарафи яшар
муқаддас.

Чиндан ҳам шундай!

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети шу йил апрель ойида ҳар йили июнь ойининг иккинчи якшанба куни республикамиз шаҳар ва қишлоқларида анъанавий пушкинхонлик ўтказиш, буюк шоир ижодини халқ оммаси орасида янада кенг пропаганда қилиш ҳақида махсус қарор қабул қилиб, умумсовет маданияти, адабиёти, санъатининг бундан кейинги тараққиёти учун, совет халқларининг ўзаро дўстлиги ва ҳамжиҳатлигини янада ривожлантириш ҳамда мустаҳкамлаш учун ғоят муҳим бир тадбирни белгилади. Ҳеч шубҳа йўқки, бу қарор республикамиз меҳнаткашлари ва ёшлари орасида ленинча интернационал тарбияни, юксак бадиий эстетик тарбияни амалга оширишда муҳим воситалардан бири бўлади.

В. Г. Белинский башорат қилиб: «Пушкин абадий яшовчи ва олға қараб ҳаракат қилувчи ҳодисалардан бўлиб, ундайлар ўлим билан тўқнашган нуқтада тўхтаб қолмайди, балки жамият онгида ривожланишда давом этади», — деган эди. Ҳа, шундай! Пушкин доим тирик! Ҳамиша у биз билан бирга!

А. ҲАЙИТМЕТОВ,
Абу Райҳон Беруний номидаги Ўзбекистон ССР Давлат мукофоти лауреати, филология фанлари доктори, профессор.

СПОРТ

«ПРАВДА» ГАЗЕТАСИ СОВРИНИ УЧУН ЕНГИЛ АТЛЕТИКА БЎЙИЧА ХАЛҚАРО МУСОБАҚАЛАР

РЕКОРДЛАР ВА ҒОЛИБЛАР

СОЧИ. («Совет Ўзбекистони» махсус муҳбиридан телефон орқали). Шу кунларда Қора денгиз бўйидаги оромгоҳ шаҳар йирик мусобақалар масканига айланган. Бу ерда спортнинг оммавий турларидан ҳисобланган енгил атлетика бўйича жаҳондаги энг кучли йигит-қизлар югуриш йўлкаларида, сакраш майдончаларида ва пойга йўлида ўз маҳоратларини намойиш қилмоқдалар. Турли қитъаларнинг 18 мамлакатидан ташриф буюрган 600 га яқин спортчи «Правда» газетаси соврини учун баҳслашмоқда. Яна бир неча кундан кейин эса СССР—ГФР енгил атлетикачилари мусобақасига старт берилади. Ундан кейин Сочидаги ана шу марказий стадионда Совет Иттифоқи ҳамда АҚШ енгил атлетикачилари маҳорат кўрсатадилар.

«Спорт маликаси» деб аталмиш енгил атлетика баҳсларига ёшларнинг қизиқиши тобора ортмоқда. Енгил атлетика олимпиада баҳслари орасида энг қизиқарли ва асосий мусобақалардан саналади. Чаққонлиги, тезкорлиги билан юқори натижа кўрсатиб, олқиш олишга интилаётган йигит-қиз борки, унинг хаёли бўлажак «Москва-80» олимпиадасида иштирок этиш иштиёқи билан банд. Сочида совриндорлик учун курашаётган спортчиларнинг аксарияти ўсмирлар экани ҳам шундан далолат бериб турибди. Чунки ана шу ёш йигит-қизлар яна уч йилдан кейин чиниқиб, камол топган маҳоратли спортчилар қатори йирик анжуман — Москва олимпиадасида иштирок этишлари мумкин.

Газета соврини учун ўтказилган мусобақаларнинг галдагиси ҳам рекордларга бойлиги билан таҳсинга лойиқ бўлди. Дастлабки натижалар мухлислар эътиборини тортди. Жумладан, 100 метрга югуриш бўйича 11,1 секунд натижа кўрсатган москвалик Л. Маслакованинг маррага биринчи бўлиб келиши билан Бутуниттифоқ рекорди янгиланди. Шунингдек, шу масофага тўсиқлар оша югурган ленинградлик Т. Анисимова 12,8 секунд натижа кўрсатди. Баландга сакраш бўйича Т. Герасименко (РСФСР) ва белоруссиялик дугоналар Н. Мартиненко билан Л. Чистяклар 1 метр-у 83 сантиметрли маррани забт этиб, фахрий супанинг юқорисига кўтарилдилар.

Диск улоқтириш бўйича ленинградлик Н. Горбачева қўлга киритган ютуқ бир вақтлар Ф. Мельник кўрсатган натижадан ҳам ўзиб кетди — 65 метр 12 сантиметр. 400 метрга югуриш баҳсларида В. Доценко (РСФСР) ғалабани қўлга киритган бўлса, майдон эгаси В. Юрченко билан украиналик Л. Аксеновлар қолган фахрли ўринларни эгаллашди. 400 метрга тўсиқлар оша югурган тошкентлик С. Шаталина маррагача 1 минуту 4 секунд вақт сарфлади. Тошкентда «Правда» соврини учун ўтказилган мусобақада эътибор қозонган Г. Романов бу сафар ҳам 1,5 километрлик пойгада олқишга лойиқ натижага эришди.

Газета соврини учун кураш жаҳон енгил атлетикачиларининг, жумладан совет спортчиларининг 1980 йилда ўтказиладиган олимпиада мусобақаларига пухта ҳозирлик кўришаётганлигининг ўзига хос намойиши бўлди.

Т. УНАБОЕВ.

КУРАШ

Туркиянинг Бурсе шаҳрида классик кураш бўйича ўтказилган Европа чемпионати баҳслари ниҳоясига етди. Полвонлар беллашувида совет спортчилари команда ҳисобида пешқадамлик қилишди. Курашчиларимиз икки олтин, тўрт кумуш ва уч бронза медалига сазовор бўлдилар. Олтин медални 100 килограмм вазнлилар орасида москвалик Н. Балбошин кўксига таққан бўлса, ростов-донлик олимпиада чемпиони С. Налбандян ҳам яна бир бор ғолиблик унвонига сазовор бўлди. Тошкентлик Комил Фаткуллин билан ереванлик А. Минасянлар фахрий супанинг учинчи поғонасига кўтарилиб, Европа чемпионатининг бронза медалларини қўлга киритдилар.

ФУТБОЛ

Биринчи лига командалари ўртасида ўн биринчи тур учрашувлари ўтказилди. Бунда минсклик динамочилар билан тошкентлик пахтакорчилар мавқеларини яна мустаҳкамлашди. Бу командалар 17 очко билан фахрли икки ўринни эгаллаб туришибди. Пойтахт спартакчилари ҳам ўз майдонларида «Рубин» футболчиларидан устун келиб, очколарини 13 тага етказиб олишди. Учрашувларда қуйидаги ҳисоблар қайд қилинди: «Спартак (М) — «Рубин» — 4:1; «Шинник» — «Звезда» — 3:2; «Динамо» (Мн) — «Уралмаш» 2:1; «Динамо» (Л) — «Кузбасс» — 3:1; «Таврия» — «Помир» — 2:0; СКА — «Пахтакор» — 0:0, «Спартак» (О) — «Колхозчи» — 4:1, «Терек» — «Торпедо» — 0:0, «Спартак» (И-Ф) — «Металлург» — 1:1.

Венгрия терма командаси ўз майдонида Греция футболчилари билан жаҳон чемпионати саралаш учрашувини ўтказиб (3:0), группа ғолиби бўлиб олди. Энди венгер футболчилари финалга йўлланма олиш учун Бразилия, Перу, Боливия командаларининг бирортаси билан икки бор куч синашиши керак.

«Совет Ўзбекистони»нинг навбатдаги сони 2 июнда чиқади.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

Реклама ва эълонлар

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 1/VI да **Майсаранинг иши**, 2/VI да **Риголетто**, 3/VI да **Корсар**.

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 31/V да **Келинлар қўзғолони**.

Цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — РСФСР халқ артисти Маргарита НАЗАРОВА раҳбарлигидаги «ЙУЛБАРСЛАР» АТТРАКЦИОНИ (19.30).

Кино

САНЪАТ САРОЙИ — **Ширин аёл** (катта зал), **Зита ва Гита** (кичик зал, кундуз ва кечқурун).

Ширин аёл — «ЧАЙКА», «ВОСТОК», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Мардлик учун юз грамм — «ҚОЗОҒИСТОН», «ДРУЖБА» (тоқ соатларда), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Алвидо, полиция! — «ҚОЗОҒИСТОН», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ДРУЖБА», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда).

Бизнинг бурчимиз — «НУКУС» (тоқ соатларда).

ЁЗГИ БИНОДА

Бизнинг бурчимиз — «ФЕСТИВАЛЬ» (20.40, 22.10).

Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг ТОШКЕНТ ФАРМАЦЕВТИКА ИНСТИТУТИ ФАРМАКОЛОГИЯ КУРСИ ПРОФЕССОРИ вакант вазифасига

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

КОНКУРС МУДДАТИ — 24 ИЮНГАЧА.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Кафанов кўчаси, 35-уй.

ЎЗБЕКИСТОН ТУБЕРКУЛЕЗ ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ фтизиатрия ихтисоси бўйича

КЛИНИК ОРДИНАТУРАГА

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

ҲУЖЖАТЛАР — 25 ИЮНГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Мурожаат учун адрес: 700115, Тошкент шаҳри, Мажлисий кўчаси, 1-уй, илмий қисм.

ТОШКЕНТ ШАҲАР ТЕЛЕФОН ТАРМОҚЛАРИ АБОНЕНТЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

АВТОМАТИКА

ТОШКЕНТ ТЕЛЕФОН ТАРМОҚЛАРИНИНГ ЙИЛ САЙИН РИВОЖЛАНИБ БОРИШИ ШАҲАР АҲОЛИСИГА ТЕЗ, ҚУЛАЙ ВА ФОЙДАЛИ БУЛГАН ШАҲАРЛАРАРО АВТОМАТ ТЕЛЕФОН ТАРМОҚЛАРИДАН КЕНГ ФОЙДАЛАНИШ ИМКОНИНИ БЕРМОҚДА.

Шаҳарлараро алоқанинг бундай усули маҳаллий вақт билан соат 00 дан 7 гача ва 18 дан 24 гача (байрам ва дам олиш кунларидан ташқари) имтиёзли тариф билан, яъни гаплашиш қиммати одатдагига қараганда 25 процент арзон бўлишини кўзда тутади.

Ҳақ тўлаб камида бир минут гаплашиш ўрнига, телефон номерини қўлда териб уч минут гаплашиш мумкин.

Автоматикадан фойдаланиш ҳақидаги маълумотларни 39-49-10, 33-58-10 телефонларидан сўраб олиш мумкин.

Тошкент шаҳри — 129, Навоий кўчасидаги 28-уйда жойлашган Шаҳарлараро телефон станциясининг ҳисоб группасида «Автоматикадан фойдаланиш эсдалиги» мавжуд.

Тошкент шаҳарлараро телефон станцияси.

АБУ РАЙҲОН БЕРУНИЙ НОМЛИ ТОШКЕНТ ПОЛИТЕХНИКА ИНСТИТУТИНИНГ ХИМИЯ-ТЕХНОЛОГИЯ ФАКУЛЬТЕТИ БИНОСИДА

(Т. Шевченко кўчаси, 1-уй)

4 ИЮНЬ СОАТ 18.00 ДА факультетни битириб кетганлар билан

ТАНТАНАЛИ УЧРАШУВ КЕЧАСИ УТКАЗИЛАДИ

«Ўқитувчи» нашриётининг дирекцияси, партия ва касаба союз ташкилотлари нашриётнинг кекса ходими, 1947 йилдан КПСС аъзоси Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган ўқитувчи, тарих-география адабиёти редакциясининг катта редактори

Эргаш СУЛТОНОВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига ҳамдардлик изҳор қилади.

Тошкентдан гапирамиз ва кўрсатамиз

Телевидение

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

10.00 — Янгиликлар. 10.10 — Гимнастика. 10.30 — Туғалланмаган диалог (спектакль). 13.30 — Хужжатли фильмлар. 16.20 — Декабристлар ҳақида ҳикоялар. 17.15 — Жаҳон халқларининг ижоди. 17.45 — Фан оламида. 18.15 — «Асл йигитлар». 19.00 — Янгиликлар. 19.10 — Мультфильм. 19.15 — Концерт. 19.30 — «Социалистик турмуш тарзи ва халқ фаровонлиги». 20.40 — «Экимамбрист» (бадиий фильм). 22.00 — «Вақт». 22.30 — Футбол. 23.00 — Концерт. 23.15 — Енгил атлетика бўйича СССР чемпионати 00.15 — Янгиликлар.

УЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

18.30 — Болалар учун фильм. 18.45 — Ўқувчилар учун кўрсатув. 19.15 — «Ленин, Октябрь ва ёшлар». 19.45 — В. И. Ленин номидаги Тошкент Марказий паркидан репортаж. 19.45 — Концерт. 20.00 — Пойтахтимиз меҳмонлари. 21.00 — Ахборот. 21.20 — «Парвоз» ашула ва рақс ансамбли ижро этади. 22.00 — «Вақт» (Москва). 22.30 — «Июнь мўл ҳосил тўплашда ҳал қилувчи ой». 22.50 — Серёжа (бадиий фильм).

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.05 — Хужжатли фильм. 20.35 — Янгиликлар. 20.55 — Ўқитувчи экрани. 21.25 — Реклама. 21.40 — Математика.

Радио

БИРИНЧИ ПРОГРАММА 8.30 — М. Шамсиева куйлайди. 9.30 — Ҳаваскорлик қатнашчилари ижро этадилар. 11.15 — Болаларни ҳимоя қилиш халқаро кунига. 12.10 — «Ўзбекистон ишчиси». 13.00 — Озуқа — чорвачиликнинг асоси. 13.30 — Концерт. 14.00 — Пиллакорлар — Улуғ Октябрнинг 60 йиллигига. 16.10 — «Сиз кут... 19.20 — «Ёшлик» станциясининг программаси. 20.25 — Қорақалпоқ куйлари. 21.00 — Ҳабибий ғазаллари билан айтиладиган қўшиқлар. 22.00 — Қишлоқ меҳнаткашлари учун кечки концерт. 22.30 — Халқаро мавзуларда суҳбат. 22.40 — Ўзбекистон ... 23.15 — Лирик концерт.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Коммунистической партии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР
БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, ГСП, Тошкент, ЛЕНИН проспекти, 41 • ТЕЛЕФОНЛАР: Коммутатор — 330249 дан 330258 гача. Эълонлар — 338142
Р. — 13196. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс 64583. Г. — 125.